

SABÂYÎ VE ÜVEYS-NÂMESİ

Ömer SAVRAN*

ÖZET

Bu çalışmada kaynaklara göre XV. yüzyılın ikinci yarısıyla XVI. yüzyılın başlarında yaşadığı kabul edilen Sabâyî'nin Üveys-nâme adlı mesnevisi üzerinde durulacaktır. Üveys-nâme yazıldığı dönem itibariyle gerek ses özellikleri, gerekse yapısı yönüyle Türkçenin tarihi gelişimini yansıtan, önem atfedilmesi gereken bir eserdir.

Anahtar Kelimeler: Sabâyî, Mesnevi, Veysel Karani, Üveysilik, Eski Türk Edebiyatı.

SABÂYÎ AND HIS UVEYS-NÂME

ABSTRACT

In this study, it will be focused on the Üveys-nâme of Sabâyî who is believed to have lived from the second half of the 15th century to the early 16th century according to the sources. Üveys-nâme the importance of which should be attached is a literary work that has carried the historical development of Turkish language in terms of both phonetics and morphological as regard to the period it was written.

Key Words: Sabâyî, Mesnevi, Veysel Karani, Üveysisizm, Old Turkic Literature.

Giriş

Mesnevî terimi ve nazım şekli, Türk edebiyatına İran edebiyatından geçmiştir.¹ Klasik Türk edebiyatının hüküm sürdüğü dokuz asra yaklaşan uzun dönem içinde bu nazım biçimiyle sayısız

* Yrd. Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü. savranomer@hotmail.com

¹ İsmail Ünver, Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri), S. 415-416-417, Ankara 1986.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 4/7 Fall 2009

eserler verilmiştir. Mesnevîler ele aldıkları konulara göre dinî, tasavvufî, ahlâkî, menkıbevî, tarihî, aşk-macera ve toplum hayatından kesitler veren mesnevîler gibi çeşitli başlıklar altında incelenebilir.

Dini ve tasavvufi mesnevîlerde genel olarak okuyucuya bilgi verme ve onu eğitime gaye edinilmiştir.² Bu tür mesnevîlerden biri de tasavvufi konuları işleyen evliya menkıbeleridir.

Bu çalışmamızda ele aldığımız Üveys-nâme de bu tür mesnevîler içerisinde değerlendirilmesi gereken eserlerdendir. Sabâyî bu eserinde gerek tasavvuf çevrelerinde gerekse halk arasında çok tanınmış ve sevilmiş bir şahsiyet olan Veysel Karani'nin hikâyesini mesnevî nazım türü çerçevesinde kaleme almıştır.

“Sabâyî ve Üveys-nâmesi” adlı bu çalışmamızda ilk önce şairin hayatı, edebi şahsiyeti ve eserleri konusunda bilgi verilmiş, daha sonra Üveys-nâme'nin mesnevî nazım türü açısından özellikleri üzerinde durulmuş, son olarak ise metinde geçen bazı arkaik kelimelerin listesi verilmiştir.

Sabâyî'nin Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Eserleri

XV. yüzyılın sonları ile XVI. yüzyılın başlarında yaşadığı kabul edilen Sabâyî'nin doğum ve ölüm tarihi hakkında kaynaklarda doyurucu bir bilgiye rastlanamamaktadır. Sabâyî'den bahseden kaynakların çoğu onu II. Bayezid şairi olarak göstermişlerdir.³ Kühü'l-Ahbar'da ise Sabâyî, I. Selim zamanındaki şairler arasında zikredilmiştir.⁴ Diğer taraftan Tuhfe-i Nâilî'de “Fatih ve II. Bayezid devri şuarasından” bilgisine yer verilmiştir.⁵

Kaynaklar, Sabâyî'nin Edirneli ve isminin Hayreddin olduğu hususunda fikir birliği içerisinde olmuşlardır. Bu manada *Sehî Bey*, “Edirnelidir, İsmi Hayreddin'dür, Şeyh Vefâ hazretlerine tâlib ve çok maârif tahsîl eylemiş, râh-ı Hakka zâhib ehl-i sülûk kimesnedür”⁶; *Latîfî* “ Edirnevîdür. Bü'l-heves ve hevayî olduguçün Sabâyî tahallus

² Ünver, age, s. 439.

³ *Sehî Bey, Heşt Behişt* (Haz. Günay Kut), Harvard 1978, s. 206-Süleymaniye Ktp., Ayasofya no. 3544, v.68b; *Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsıratu'n-Nuzamâ*, (Haz. Rıdvan Canım), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 2000, s. 350; *Tezkiretü'ş-Şu'arâ*, (Haz. İbrahim Kutluk), Ankara, 1978, c.1, s. 544; Şemseddin Sâmî, *Kamusu'l- A'lâm*, İstanbul 1311, c. IV, s. 2935; Rıfat Osman, *Edirne Reh-nüması*, Edirne, 1336, s. 104; Ahmed Bâdî, *Riyaz-ı Belde-i Edirne*, Edirne Selimiye Ktp., no. 2315, c. II, s.172.

⁴ *Kühü'l-Ahbâr*, (Haz. Mustafa İsen), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1994, s. 180.

⁵ Nâil Tuman, *Tuhfe-i Naili*, Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri (Haz) Cemal Kurnaz; Mustafa Tatçı, *Bizim Büro Yayınları*, Ankara 2001, c.1, s. 541.s. 2288.

⁶ *Sehî Bey, Heşt Behişt*, s. 206; v.68b

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 4/7 Fall 2009

itmüştür”⁷; *Hasan Çelebi*, “Edirneli’dür. Te’sîr-i mahlas nâsiye-i hâlinde zâhir ve hüveydâ olup mânend-i sabâ bir yerde ârâm ve hiçbir gûşede makâm itmezdi.”⁸ demektedir. Benzer bilgiler diğer kaynaklarda da tekrar edilmektedir.⁹

Sabâyî ile ilgili Osmanlı Müellifleri’nde diğer kaynaklara göre daha teferruatlı bilgiler verildiğini görmekteyiz. Söz konusu eserde şairimizle ilgili “Şeyh Vefâ hazretlerinin perverde-i manevîsi bir şâir-i irfân-semîr olup Edirneli’dür. Hayru’-t-tâbiîn Cenâb-ı Üveysü’l-Karanî hakkında *Üveys-nâmesi* ve Kâtibi-i Nişâburî’nin “Şutur u Hücre” namındaki kasîde-i mutavvelesine naziresi ve Arnavud Koca Davud Paşa’nın Bosna Gazavatını mübeyyen onbeşbin beyitli manzûmesi, mürettep dîvânı vardır.”¹⁰ ifadeleri yer alır. Bursalı Mehmet Tahir, yukarıda da görüldüğü üzere çalışmamızda üzerinde durduğumuz “*Üveys-nâme*”yi de zikreder.

Edirne Reh-nümâsı¹¹ adlı eserde ve Babinger’de Sabâyî’nin Edirne’de öldüğü nakledilmektedir.¹²

Kaynaklarda, Sabâyî’nin Davut Paşa Bosna Beylerbeyi iken yanında bulunduğu ve yaptığı gazaları anlatan 15.000 beyit civarındaki bir eserden bahsedilmektedir. Davut Paşa, 885/1480 yılında bu görevde bulunmuş ve 905/ 1499 tarihinde vefat etmiştir¹³.

Diğer taraftan Üveys-nâme’nin 915/1509 tarihinde yazılması, bazı kaynaklara göre II. Bayezid devrinde yetiştiği bilgisi (918/1512), Kühü’l-Ahbâr gibi bazı kaynaklarda I. Selim (öl. 926/1520) zamanındaki şairler arasında yer alması yönüyle Sabâyî’nin 15. yüzyılın son dönemi ile 16. yüzyılın başlarında yaşadığını söyleyebiliriz. Nitekim Fuat Köprülü¹⁴ şairin “Gazavatnâme”si, Harun Tolasa “Üveys-nâme” adlı eseri yönüyle Sabâyî’yi 15. yüzyıl

⁷ Tezkire-i Latîfî, s. 350

⁸ Tezkiretü’ş-Şu’arâ, c.I. s. 554.

⁹ Beyânî, Kâtip Çelebi, Kühü’l-Ahbar, Riyâz-ı Belde-i Edirne, Kâmusu’l-A’lam vb.

¹⁰ Bursalı Mehmet Tahir, c.II, s. 278

¹¹ Rifat Osman, age, s. 104.

¹² Franz Babinger, Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri, (Çev.) Coşkun Üçok, Ankara.

¹³ İbn-i Kemal, Tevârih-i Al-i Osman (Haz. Şerafettin Turan), Ankara, 1957, VII, s. 281-282.

¹⁴ Türk Edebiyatı Tarihi, Akçağ, Ankara, 2003, s. 382.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

içerisinde değerlendirir.¹⁵ Ahmet Yaşar Ocak ise “Veysel Karani ve Üveysilik” adlı eserinde Sabâyî’yi 16. yüzyıl şairi olarak tanıtmıştır.¹⁶

Sabâyî hakkında bilgi veren kaynaklar onun şairliği hakkında da bazı değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Sabâyî’nin şairliği hakkında değerlendirme yaparken Latifi, “Fenn-i Fûrs’de ve ilm-i arûzda üstâd-ı kâmil ve aksâm-ı nazmun enva’ u esnâfında şâmil idi, ...ekâbir-i şu’arâ-yı Acem kelimâtın tetebbu’ idüp... kasidelerine cevap dimişdür.”¹⁷ Hasan Çelebi “Şair-i kâmil ve eş’ârı dahi vecihden hâric degül, dâhildür; mürettep dîvânı vardır.”¹⁸ Beyânî ise “...şâir-i kâmil ve şi’ri mertebe-i kabûle dâhildür.”¹⁹ ifadelerini kullanmayı tercih etmiştir.

Sabâyî’nin Eserleri

1. Üveys-nâme (Menâkıb-ı Üveyse’l-Karanî)

Çalışmamızda ele aldığımız Üveys-name, yaklaşık 683 beyitten oluşan bir mesnevîdir. Sabâyî, eserini Feridüddin-i Attar’ın “Tezkiretü’l-Evliyâ”sından hareketle yazmış ve genelde de konuya sadık kalmıştır.

Sabâyî, bu eserini aşağıdaki beyitte de görüldüğü üzere 915/1509 tarihinde te’lif etmiştir:

Resûlün hicreti târîhi ol-dem
Doğuz yüz dağı on beş idi bî-kem²⁰

Gül eyyâmı idi vü rûz-ı meymûn
Şefer ayınıñ on dördü humâyun²¹

Veysel Karani’nin menkıbesi üzerinde bilimsel anlamdaki ilk çalışmalarından biri Fevziye Abdullah Tansel’in “*Uveys Karani Hakkında Notlar ve Türk Edebiyatında Şiirler*” adlı makalesidir.²² Tansel, makalesinde Serencam (İstanbul, 1314) adlı anonim bir mesnevînin kenarında basılan “Üveyse’l-Karani” ismini taşıyan şairi

¹⁵ Harun Tolasa, “15. yy Türk Edebiyatı Anadolu Sahası Mesnevîleri”, EÜ. SBF., TDEAD, S. 1, s. 6.

¹⁶ Veysel Karani ve Üveysilik, Dergâh, İstanbul, 1982, s. 37.

¹⁷ Latîfî, (Haz. Rıdvan Canım), s. 350

¹⁸ Tezkiretü’ş-Şu’arâ, s. 554

¹⁹ Beyânî Tezkiresi, s. 400 (Aysun Sungurhan, Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1994).

²⁰ b/68

²¹ b/69

²² İslâm İlimleri Enstitüsü Dergisi, C. II., İstanbul 1975.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

meçhul bir manzumeye rastladığını bildirerek bu eserden örnek beyitler vermiştir. Ancak Sabâyî'den ve eserinden hiç bahsetmemiştir.

Türk edebiyatında Veysel Karani'nin menkıbesini anlatan başka eserler de yazılmıştır. Bunlardan biri Sabâyî'nin eserinden daha önce mensur olarak yazılmış olan **Lâmî Çelebi**'nin "**Menâkıb-ı Hazret-i Üveyse'l-Karani**" adlı eseridir.

XV. yüzyılın tanınmış simalarından biri olan Lâmiî Çelebi'nin²³ (ö. 938/1535) yazmış olduğu bu menakıbnâme, derleme bir eserdir. Lâmiî, eserini Attar'ın Tezkiresi ile Câmî'nin Şevâhidü'n-Nübüvve'sinden yararlanarak yazmış ve yararlanan bilgilerin kaynağını da belirtmiştir. Lâmiî'nin eseri, Veysel Karani hakkında yazılmış olan ilk menkıbelerden birisi olması yönüyle önemlidir.²⁴ Eser üzerinde Bayram Gündoğar tarafından bir yüksek lisans çalışması yapılmıştır.²⁵

Menâkıb-ı Üveyse'l-Karani üzerinde Cumhuriyet döneminde de çeşitli edebi türlerde birçok eser verilmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır:

S. Tevfik, Veysel Karani Hikâyesi (1934); Mehmet Yavru, Veysel Karani (1958)²⁶; M. Necati Bursalı, Veysel Karani (1971); A. Cemil Akıncı, Hazreti Veysel Karani (1979)²⁷; Raif Cilasun, Yemen İllerinde Veysel Karani, (1996)²⁸ vb.

Edebiyatımızda konusu yönüyle yüzyıllardır çeşitli şekillerde ele alınan Üveys-nâme, kanaatimizce yazıldığı dönemin karakteristik özelliklerini yansıtmaya yönüyle de önemli bir dil malzemesidir.

2. Sırat-ı Müstakîm

Tasavvufî, ahlâkî nitelikli bir eser olan Sırat-ı Müstakîm²⁹, mesnevî nazım şekliyle ve aruzun "fâilatün, fâilatün, fâilün" kalıbıyla yazılmıştır. Eserin beyit sayısı 706'dır. Konusu itibariyle eser,

²³ http://www.kultur.gov.tr/TR/Tempdosyalar/234953_giris.pdf, Lâmiî Çelebi, Ferhâd ile Şirin, (Haz. Hasan Ali Esir).

²⁴ Ahmet Yaşar Ocak, Veysel Karani ve Üveysilik, Dergâh, İstanbul, 1982, s. 37.

²⁵ "Menâkıbnâmeler ve Lâmiî Çelebi'nin Menâkıb-ı Uveys el- Karanî Adlı Eserinin Tahlili", Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa 1998.

²⁶ Eser, Attar'ın Tezkire'sindeki Veysel Karani ile ilgili bölümlerin Türkçeye tercümesidir.

²⁷ Roman.

²⁸ Roman.

²⁹ Eser hakkında bkz. Kadir Atlansoy, Sırat-ı Müstakîm İnceleme-Metin [Pendnâme'nin Manzum Türkçe Çevirisi], Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bursa 1987.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic

Volume 4/7 Fall 2009

Feridüddîn-i Attâr'ın "Pend-nâme"sinin Türkçeye çevirisi niteliğindedir. Sırat-ı Müstakim, Eski Anadolu Türkçesi'nin fonetik ve morfolojik özelliklerine sahip görünmesi nedeniyle dil tarihimiz açısından önem atfedilmesi gereken bir hüviyete sahiptir.³⁰

Eser Koca Davut Paşa'nın (ö.904/1498) ölümünden sonra himayesine geçtiği düşünülen Hadım Ali Paşa'nın (Atik Ali Paşa, ö. 917/1511) isteği üzerine hazırlanmıştır. Sabâyî, Sırat-ı Müstakim'i neden hazırladığını, adının nereden geldiğini ve nasıl konulduğunu eserinde belirtir.³¹

3. Türkçe Divan

Sabâyî'nin Türkçe divanının olduğu çeşitli kaynaklarda zikredilmiştir. Kınalızâde Hasan Çelebi, şairin mürettep bir divanı olduğunu nakleder.³² Ancak Şabâyî'nin kaynaklarda bahsi geçen divanının bugün için herhangi bir nüshasına ulaşamamıştır.

Bununla birlikte şairin Ankara'da Milli Kütüphane'de "Yz.-A 6810, DVD 929" numarayla kayıtlı şiirlerine rastlanmıştır. 21 varaktan oluşan bu nüsha üzerinde Rüstem Kavaklık tarafından yüksek lisans çalışması yapılmıştır.³³

"Sabâyî Divançesi", şairin ele geçen şiirlerinin yanında Edirneli Nazmî ve Pervane Bey mecmualarından toplanan şiirlerle oluşturulmuştur. Divançede 1 kaside, 122 gazel ve bazı manzumelere yer verilmiştir.

4. Gazavat-nâme

Sabâyî'nin kaynaklarda Koca Davut Paşa'nın Bosna Beylerbeyi iken yaptığı gazaları anlatan 15000 beyitlik bir eserinden bahsedilmektedir. Ancak bu eserin nüshasına rastlanamamıştır.

Mesnevî nazım biçimiyle yazılmış olan Gazavat-nâme hakkında Agâh Sırrı Levent³⁴ ve Fuat Köprülü³⁵ de eserlerinde kısaca bilgi vermişlerdir.³⁶

5. Mevlid

³⁰ Atlansoy, s. 53

³¹ Atlansoy, a.g.e, s.25

³² Tezkiretü'ş-Şuara, s. 554.

³³Rüstem Kavaklık, 15. yüzyıl Şairi Sabâyî ve Divançesi, (Transkripsiyonlu Metin-Açıklamalar-Dizin),Danışman: Ömer Zülfe, Marmara Üniversitesi (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2008.

³⁴ age, 259-260

³⁵ age, s. 382.

³⁶ Ayrıca bkz. Harun Tolasa, "15. yy Türk Edebiyatı Anadolu Sahası Mesnevîleri", EÜ. SBF., TDEAD, S. 1, s. 11.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 4/7 Fall 2009

Eser, Fatih Bay tarafından yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır³⁷. Bu tezdeki bilgilere göre eser Prizren’de bulunan asıl nüshanın Türk Dil Kurumu Kütüphanesinde bulunan fotokopisinden hazırlanmıştır ve son bölüm eksik olduğu için tarihe rastlanmamıştır.

Eldeki mevcut fotokopi nüsha, harekeli nesihle yazılmış 62 varaktan ibaret olup her varak on veya on bir satırdan oluşan ikili sütunlardan meydana gelmektedir. Türk Dil Kurumundaki nüsha için sadece “Mevlid-i Sabâyî” kaydı düşülmüştür. İki beyitte geçen Sabâyî ismi eserin müellifini ortaya koymaktadır:

Bu duâdan soñra ey ehl-i himem
Bu Sabâyî mücrime kıluñ himem³⁸

Çün şefi’ü’l-müznibîn gelmiş-durur hayru’l-beşer
Ey Sabâyî garğ-ısañ bagr-ı günehten ser-be-ser³⁹

Bu bilgiler ışığında *Mevlid*’in de Edirneli Sabâyî Hayreddin Çelebi’ye ait olduğu söylenebilir.

Üveys-nâme’nin Tür ve Şekil Özellikleri

Sabâyî’nin Üveys-nâmesi, daha önce de zikredildiği üzere okuyucuya bilgi vermek, onu eğitmek amacı güden mesnevîler arasında yer alan tasavvufi mesnevîler bölümündeki “evliya menkabeleri” arasında değerlendirmek mümkündür.⁴⁰

Eserin Adı

Osmanlı Müellifleri’nde “Hayru’-t-tâbiîn Cenâb-ı Üveysü’l-Karanî hakkında “*Üveys-nâmesi vardır*” ifadesiyle eserin ismi Üveys-nâme olarak zikredilmiştir.

Vezni:

Eser, “Mefâ’îlün Mefâ’îlün Fe’ûlün” kalıbında yazılmıştır.

Eserin beyit sayısı:

Eserin Milli Kütüphane ile Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi nüshalarının karşılaştırılması sonucu ortaya çıkan beyit sayısı 689’dur.

³⁷Fatih Bay, *Sabâyî-Mevlid (Giriş-transkripsiyonlu Metin-Gramatikal Dizin)*, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde 2003.

³⁸(7b.2)

³⁹(12b.5)

⁴⁰Ünver, age, s. 439

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

Eserin bölümleri:

Üveys-nâme besmeleyle başlar. Daha sonra bismelenin önemini belirten bir hadise de işaret eden şair, Allah'ı hakkıyla tanımanın önemini dile getirir.

Dile zikreyle ol rabb-i rahîmi
De bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîmi⁴¹

16 ile 26. beyitler arasında **Hz. Peygamber** övgüsü dile getirilir:

Muhammed kim e'azz-ı enbiyâdur
Çoğu ümmetlerinin evliyâdur⁴²

Tahıyyât u selâm ol rûh-ı pâka
Ki anuñla erdi nür eflâka⁴³

Dört halife ve Peygamberimizin torunları ise aşağıdaki şekilde anılır:

Selâm olsun bu dört a'âlâ veliye
Ebübekir Ömer Osmân Alî'ye⁴⁴

Dahı evlâdına âline anuñ
Selâm eyle revân var ise cânun⁴⁵

Hasan kim ol sa'îd-i evliyâdur
Hüseyn ol kim şehîd-i Kerbelâ'dur⁴⁶

Birsin qahrı öldürdi bir har
Birsin teşne şehîd etdi o kâfir⁴⁷

33 ile 41. beyitler arasında ise Allah'a **münâcâtını** dile getiren Sabâyî, 42 ile 51. beyitler arasında "*Hâşşeten zikr-i evliyâ-yı kirâm*" başlığı altında evliyaların hallerini anlatır:

Şa'âdet ol kişiyedir hudâdan
Şafâ kesb ide vaşf-ı aşfiyâdan⁴⁸

Zihî devlet anuñ kim ola şevki
Ki hâl-i evliyâdan ide zevki⁴⁹

⁴¹ b/1

⁴² b/17

⁴³ b/18

⁴⁴ b/27

⁴⁵ b/28

⁴⁶ b/29

⁴⁷ b/30

⁴⁸ b/42

⁴⁹ b/43

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

52 ile 65. beyitleri arasında “*Ma ‘nā-yı men ‘arefe me ‘a tevḥīd-i Bārī Te ‘ālā*” başlığı altında ise “men ‘arefe” sözü açıklanarak Allah’ın varlığına ve birliğine işaret edilir.

Gel imdi dinle *men ‘aref* sırından
Bilesin nefsini rabbini ta sen⁵⁰

66 ile 106. beyitler arasında “*Sebeb-i te’līf-i kitāb-ı Üveysi’l-Ḳaranī*” başlığı altında eserin yazılış sebebi anlatılır. Sabâyi, eserini kerem sahibi bir dostunun Veysel Karani hakkında bir eser yazması hususundaki ısrarı üzerine Üveys-nâme’yi kaleme aldığını nakleder:

Bizüm kim şeyhimiz Veyse’l-Ḳaren’dür
Güneşden rüşen ü faḫr-i erendür⁵¹

Anuñ vaşfında nazm et bir risāle
Ki ola gül gibi rengin maḳāle⁵²

Düzüt Sa’dī-şıfat bir taze Bostan
Ḳıl ol maḫbūb-ı ḫaḳ vaşfın Gülistān⁵³

Çü ehlullāh vasfıdur beyān ḳıl
Kerāmet dimelü bir dāsītān ḳıl⁵⁴

Şair, yukarıda da söylendiği üzere eserini 915/1509’da yazmıştır.⁵⁵

Olayın Özeti

Yemen’in Karen köyünde annesi ile birlikte yaşayan ve deve çobanlığı yaparak geçimini sağlayan Veysel Karani, annesinden izin alarak Hz. Peygamberi ziyaret etmek ister. Aciz, zayıf ve hasta bir halde olan annesi ona peygamberi evde veya mescitte bulamadığı takdirde oyalanmadan geri dönmesi şartıyla izin verir.

Veysel uzun bir yolculuktan sonra Hz. Peygamberin evine gelir. Kapıyı Hz. Ayşe açar ve Peygamberin evde olmadığını söyler. Veysel Yemen’den geldiğini, annesinin izni olmadığından dönmek zorunda olduğunu belirterek Hz. Ayşe’ye Hz. peygambere selamlarını iletmesini söyler ve geri döner. Hz. Ayşe, bu hadiseyi Hz. Peygambere nakleder. Hz. Peygamber de bu olayı ve Veysel’in vasıflarını

⁵⁰ b/52

⁵¹ b/85

⁵² b/86

⁵³ b/88

⁵⁴ b/90

⁵⁵ Bkz. b/68, b/69

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009

sahabeye anlatır. Bunun üzerine Veysel Karani'nin sevgisi ve şöhreti sahabe arasında yayılır.

Hız. Peygamber, Hız. Ömer ve Ali'ye vefatından sonra hırkasının Veysel'e verilmesini ve selamının iletilmesini vasiyet eder. Hız. Peygamberin ölümünden sonra Hız. Ömer ve Ali, Veysel'e hırkayı vermek üzere Kufe'ye giderler. Hız. Ömer ve Ali tarafından Veysel Karani'nin aranması, sorulması Karen halkı arasında şaşkınlıkla karşılanır. Hız. Ömer ve Ali, Veysel'i bulduklarında, Hız. Peygamber tarafından bahsedilen sağ elindeki bene bakarak aradıkları kişinin o olduğunu anlarlar.

Hız. Ömer, Hız. Peygamberin Veysel'den ümmeti için dua etmesini istediğini belirtir. Veysel Karani'nin duası üzerine Mudar ve Rebi kabilelerinin hayvanlarının tüyü sayısınca ümmetin affedildiği bildirilir. Hız. Ömer ve Ali'nin ziyaretleri sonrası Veysel Karani'nin halk arasında şöhreti artar. Bu durumdan rahatsız olan Veysel ortadan kaybolur. Veysel'i en son gören kişi Herem (bin Heyyan)⁵⁶dir. Veysel'i Fırat nehri kenarında gören Herem'in ağzından onun züht ve takvası anlatılır. Daha sonra Siffin harbinde ortaya çıkan Veysel Karani, Hız. Ali taraftarı olarak şehit edilir.

Mesnevînin son bölümünde ise Veysel'in kerametleri, ibadeti ve dünya malına karşı kayıtsızlığı anlatılarak "Üveysîlik"⁵⁷ kavramı üzerinde durulur.

⁵⁶ Evliyâ Tezkireleri, Feridüddîn Attâr, (Çev. Süleyman Uludağ), Kabcacı Yay. İstanbul 2007, s. 60.

⁵⁷ Tasavvuf edebiyatında çeşitli yönleriyle dile getirilen **Üveysîlik** ile ilgili ilk bilgilere Feridüddîn Attâr'ın Tezkiretü'l-Evliyâ'sında rastlanır. (Ocak, age, s.91) "Üveysî veya Üveysî-meşreb, Üveys'e mensup, Üveys gidişli" anlamlarına gelen bu kavram, Veysel Karani'nin adı ile ilgilidir. Üveysîlik, tasavvuf tarihinde belli bir tarikata veya tasavvufî mesleğe mensup olmayan doğrudan doğruya Allah'ın hidayeti ve irşadıyla velayet mertebesine ulaşan sufilere denir. Ocak, sözkonusu eserinde tasavvuf tarihinde Üveysîlik kavramının dört şekilde kullanıldığını belirtir:

1. Hız. Peygamberin ruhaniyetinden nasip alanlar.
2. Veysel Karani'nin ruhaniyetinden feyiz alanlar.
3. Herhangi büyük bir şeyhin veya kutbun ruhaniyetinden irşad edilenler.
4. Bizzat Hızır (as) aracılığıyla irşad edilenler.

Üveys-nâme'de Üveysîlik ile ilgili dile getirilen düşüncelerden bazıları aşağıdaki şekildedir:

Üveysiler denür bir tãife var
Bular şeyh u mürîd olmazlar ey yâr (b/617)

Bulara hãzet-i hãkdandır irşãd
Mürîd-i hãk murãdıyla olur şãd (b/618)

Dimişdir ba'zı kãmil şeyh u üstãd

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

Eserin Nüsha Özellikleri

Üveys-nâme ile ilgili elimizde üç nüsha vardır. Bu nüshalardan biri diğerlerine nazaran kısa olduğu için çalışmamızda dikkate alınmamıştır.

1. (M Nüshası)

Üveys-nâme'nin üzerinde çalıştığımız bu nüshası Milli Kütüphane'de 06 Mil Yz.-A 8620 numara ile kayıtlıdır. 19 varaktan oluşan nüshanın boyutları 210x150 165x80 mm'dir. Talik yazı ile yazılmıştır. Çift sütunlu olup satır sayısı 19'dur. Söz başları ve çizgiler kırmızıdır. Kapakları ebru kâğıt kaplı mukavva bir cilt içermektedir. Eserin bu nüshası yaklaşık 683 beyitten oluşur.

M nüshası, diğerleri ile karşılaştırıldığında kelime kadrosu ve dil özellikleriyle yazıldığı dönem Türkçesinin karakteristik özelliklerini en iyi yansıtan nüsha görünümündedir.

2. (A Nüshası)

Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih -Coğrafya Fakültesi (İ. Saip) Kütüphanesi nr. I, 4242 numara ile kayıtlı olan nüshadır. Müstensihî belli olmayan bu nüsha 27 varaktan oluşmuştur. Metin harekeli olup satır sayısı 13'tür. A nüshası yaklaşık 685 beyitten oluşmuştur.

3. (B Nüshası)

Eserin çalışmamızda atıf yapmadığımız, Dil ve Tarih -Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi A/219 numara ile kayıtlı kısa bir nüshası daha vardır. Yusuf Hoca adlı bir müstensih tarafından yazılan ve 7 varaktan oluşan bu nüsha, harekeli olup satır sayısı 17'dir. Yaklaşık 233 beyitten oluşan nüshada olay kısa tutulmuştur.

Metnin Dil Özellikleri

Sabâyi'nin Üveys-nâme'si, Eski Anadolu Türkçesinin fonetik ve morfolojik özelliklerine sahip bir eser olarak gözükmektedir. Bu sebeple Üveys-nâme, dil malzemesi olarak da önem arz etmektedir. Eski Anadolu Türkçesi ile ilgili metinde geçen bazı özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Çok heceli sözcüklerin sonunda -g> -Ø değişimi:

Çü sa'y idüp iresin *kapusuna*

Bulara hâzret-i Hızır ider irşâd (b/620)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

Anuñ bizden selâm it *tapusuna*⁵⁸

Urup *kanlu* yaşını zîr-i ferşa
Çıkardılar duhân-ı âhi 'arşa⁵⁹

2. Kelime başında k->g- değişimi:

Anası didi kim ey kurratü'l- 'ayn
Benim sensin iden *gönlüm* evin zeyn⁶⁰

Eger kim varasın doğru evine
Görüp didârını cânuñ sevine⁶¹

3. Yuvarlaklaşma görülmektedir:

Virüben mu 'cizâti enbiyâya
Bağışlarsın kerâmet evliyâya⁶²

Olup bir kerre gâlib iştiyâkı
Resülünñ aña kâr itdi firâkı⁶³

4. Gelecek zaman eki olarak -ısar/ -iser ekinin kullanılması:

Nitekim görmedi gitdi cihânda
Bu dem hem *görmisersin* cinânda⁶⁴

5. b-> Ø -, bol-> ol- sözcüğünde görülmektedir.

Revân *oldı* 'Ömer Hâyardar'la aşhâb
Tolu dillerde tâb u gözleri âb⁶⁵

Ki hoş merd-i mücerred ehl-i tecrîd
Hemîn *ola* velîde vaşf-ı tefrîd⁶⁶

6. b-> v- değişimi bar>var, bar->var-, ber->vir- sözcükleri ile -ben>-ven eklerinde görülmektedir.

Virüben mu 'cizâti enbiyâya
Bağışlarsın kerâmet evliyâya⁶⁷

Haber *vir* rast-ı 'uşşâkuñ deminden
Şehun aç bî-nevâlar 'âleminden⁶⁸

⁵⁸ b/130

⁵⁹ b/364

⁶⁰ b/121

⁶¹ b/122

⁶² b/40

⁶³ b/117

⁶⁴ b/222

⁶⁵ b/433

⁶⁶ b/435

⁶⁷ b/40

7. t->d- değişimi örnekleri vardır:

Egerçi *didi seyyid mā 'arafnāk*
Bize ol terbiyetdür olma gam-nāk⁶⁹

Yüz urup enbiyā cümle Hudāya
Diledi ümmet olmağ Mustafāya⁷⁰

Metinde Geçen Bazı Arkaik Kelimeler

ayıt- : (b/124,142,144, 153, 157, 194, 253, 392, 397, 405,
464, 480, 504, 630, 637)

bar : (b/ 444)

düriş- : (b/7, 9, 48, 61, 106, 246, 495, 539, 592, 594, 659,662,
667, 675, 683)

düz-üt-: (b/88)

etmek (b/ 314, 315, 387)

gönel-:(b/ 254, ,431,510)

ılkı : (b/ 363)

ıımızgan-⁷¹: b/521

ilt-:(b/243, 246, 313)

ir-: (b/ 251)

irgür-:(b/237,336, 340)

iser: (b/222)

kañğı:(b/424)

nite: (b/462)

sagı: (b/ 365)

sı-: (b/422, 424)

ıuru gel-: (b/305)

turu kıl-:(b/305)

yarağ : (b/ 428)

yazıklı: (b/251)

yigin: (b/ 341)

yigrek-: (b/60)

⁶⁸ b/95

⁶⁹ b/14

⁷⁰ b/ 19

⁷¹ uyukla-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 4/ 7 Fall 2009

METİN
ÜVEYS-NÂME

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün)

[1b]

1. Dile zikreyle ol rabb-ı rahîmi
De bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîmi
2. Çün evvel aduñ añdum rabbi yessir
Keremle âhır eyle lâ tü'assir
3. Haber kim besmeyle mübtedâdur
Pes andan hamd ile müntehâdur
4. Haqqun ismini añ her işde evvel
Ola tâ kim işüñ pāk u mükemmel
5. Mu'aṭṭal kalmaz Allāh'ın iden yād
Ḳalur her işde anı añmayan yād
6. Pes imdi cehd kıl zikreyle Haqqı
Ḳo⁷² bāṭıl özünü⁷³ fikr eyle Haqqı
7. Haqqı haqqınca bilen haqdur ancak
Velī sen de düriş ey bende-i haq
8. Düriş tevḥīd-i haqqa gice gündüz
Ḳayırma kim saña haqdur kılavuz
9. Dilerseñ haqile olmak muhaqqak
Düriş benliği Ḳo ol 'ārīf-i haq
10. Çün ola señglü⁷⁴ benlik irāde
Kudüretdür şafā yok mâcerāda
11. Ḳaçan⁷⁵ kim benliği terk idesin sen
Tecellī kıla cānān sana senden
12. Vücūdun Ḳaṭresin kılsañ ferāmuş
Dilüñden baḫr-ı vaḫdetdür iden cüş
13. Ola ol dem vücūdun ṭūr-ı Mūsā

⁷² A: koma

⁷³ A: özün

⁷⁴ A: señglük

⁷⁵ A: eger

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 4/7 Fall 2009

Demünden ola zâhir nefh-i İsa

14. Egerçi didi seyyid *mā' arafnāk*
Bize ol terbiyettür olma gam-nāk
15. Hakkın gerçi ki olmaz fikr-i zâti
Veli zıkr olur ef'âli şıfâtı

Der na't-ı Nebi Aleyhiselatü vesselâm⁷⁶

16. Pes andan kıl habîbine müdâmi
Teħiyyâtı şalâtıyla selâmi
17. Muħammed kim e'azz-ı enbiyâdur
Çoğı ümmetlerinüñ evliyâdur
18. Tahıyyât u selâm ol rûh-ı pâka
K'anuñla erdi nür⁷⁷ eflâka hâka

[2a]

19. Yüz urup enbiyâ cümle Hudâ'ya
Diledi ümmet olmak Mustafâ'ya
20. Bu ümmet hakkına didi hakikat
Hudâ kur'ânda *küntüm hayre ümmet*
21. 'Ulüm-ı külliye üstâd-ı mâhir
Cemi'-i enbiyâ anuñla fâhir
22. Vücüd-ı bî-bedel zâti⁷⁸ müreccaħ
Hadisi evzah u kendüsi efsah
23. Hakkın hulku azîmiyle habîbi
Kulüb⁷⁹ her⁸⁰ hastenin kâmil tabîbi
24. Muħammed şadıķı'l v'ade'l emîndür
Muħammed'dür rahmeten li'l-'âlemîndür
25. Şalâtıyla selâmi bî-nihâye
Revâne ola rûh-ı Mustafâya
26. Daħı aşhâbı rûhuna Hudâ'dan
Selâm olsun revân-ı Mustafâ'dan
27. Selâm olsun bu dört a'lâ veliye
Ebübekir Ömer Osmân Alî'ye

⁷⁶ A nüsaħsı

⁷⁷ A: şeref

⁷⁸ A: zâti

⁷⁹ A: Kulübı

⁸⁰ A'da yok.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

28. Dağı evlâdına âlına anuñ
Selâm eyle revân var ise cânuñ
29. Hâsan kim ol sa'îd-i evliyâdur
Hüseyn ol⁸¹ kim şehîd-i Kerbelâ'dur
30. Birisin qahr⁸² öldürdi bir har
Birin teşne şehîd etdi o kâfer
31. Nazar kıl dehr-i dün-ı bî-vefâya
Neler kıldılar âl u Mustafâ'ya
32. Kamu ezvâc u etbâ'ına dâyim
Diyeler rahmetullâhi 'aleyhim
- Der-Münâcât güyed⁸³**
33. Yine dergâhuña yüz tutdum ey haq
Yüzüm kara elüm boş saçalım aq
34. Kavî sensin kuluñ⁸⁴ 'âciz faķîrem⁸⁵
Haķîr⁸⁶ü pür-günâhem gerçi pîrem
35. Geçüp 'ömrüm heves birle hevâda
Har-ı lengem ki qalmışam ovada
36. Meded senden kerem kıl yâ ilâhum
Beni maħrum kılma pâdişâhum
37. Niçe kez eyledüñ ħurrem nihâdum
Bu kerre dağı lutf et der⁸⁷ murâdum

[2b]

38. Kerem senden bu miskin ü za'îfa
Refîķ et fazlüñi pîr u naħîfe
39. 'Azîz itdüñ nice merd-i haķîri
Kamu üftâde⁸⁸ bî-kes destegîri
40. Virüben mu'cizâtı enbiyâya
Bağışlarsın⁸⁹ kerâmet evliyâya
41. Bularuñ ħürmetiçün yâ ilâhi

⁸¹ A: ise

⁸² A: zehrle

⁸³ A nüshası

⁸⁴ A: ve ben

⁸⁵ A: haķîrem

⁸⁶ A: faķîr

⁸⁷ A: vir

⁸⁸ A: üftâdenüñ siz

⁸⁹ A: bağışlarsıñ

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 4/7 Fall 2009

Çoma güm-râhı bu resm ü râyı⁹⁰

Hâşşeten zıkr-i evliyâ-yı kirâm⁹¹

42. Şa'âdet ol kişiyedür Hudâdan
Şafâ kesb ide vaşf-ı aşfiyâdan
43. Zihî devlet anuñ kim ola şevki
Ki hâl-i evliyâdan ide zevki
44. Bu sözde ehl-i 'aqlın şüphesi yok
Nebîyi⁹² sevse kişi anı eger çok
45. Kimüñ kim var ise kalbinde ihlâs
Haķkuñ maķbûludur ol bende-i hâs
46. Gel imdi diñle hâl-ı evliyâyı
Arada añla maħbûb-ı Hudâyı
47. Şu kim nefsi hissi⁹³ urdı yıķdı
Üveys'in tâcı gibi 'arşa⁹⁴ çıķdı
48. Bilen nefsi buldu rabbın ey cân
Düriş tâ kim olasıñ⁹⁵ kâmil insân
49. Eger kim *men 'aref* sırrın bilesin
Bilesin nefsiñi rabbın bulasın
50. Kim imiş 'ârif-i nefsi imdi diñle
Eger var ise derdüñ sen de iñle
51. İşidüp raħm ide tâ kim tabîbüñ
Ola vaşlı devâsından naşîbüñ

Ma'nâ-yı *men 'arefe* ma'a tevħîd-i Bârî Te'alâ⁹⁶

52. Gel imdi diñle *men 'aref* sırrından⁹⁷
Bilesin nefsiñi rabbüñi ta sen
53. Öl imüş bilmek öz nefsiñi insân
Ki dâim fikr ide bu hâli ey cân

[3a]

⁹⁰ A: râhi

⁹¹ A: Der-Mev'izeti güyed

⁹² A: Neyi

⁹³ A: nefsi-nefsî oda yakdı

⁹⁴ A: göge akdı

⁹⁵ A: olasıñ

⁹⁶ A: Men Arefe Nefsehü Fekat Arefe Rabbehü

⁹⁷ A: sırrı *men 'aref*den

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic

Volume 4/7 Fall 2009

54. Bile nefsi dāyim⁹⁸ hor u ğamgīn
Za'īf ü bī-kes ü bī-çāre miskīn
55. Añup hālını 'acziyle yerine
Koyamaz bir kılı kopsa yerine
56. Gelürse olımaz ma'nī kazāya
Zarūrī uzadur boynun rızāya
57. Öñine gelse şer iş idemez def'
Degül kâdir eger zar ide ger nef'
58. Zarūrī 'aciz ü muṭlaḳ hemīşe
Degül kâdir ki maḳşūd ide işe⁹⁹
59. Bu resme 'ārif-i nefis olsa ādem
Aña lutfı Hūdānın olmaya kem

Der-Mev'izeti gūyed¹⁰⁰

60. Pes andan rabbini¹⁰¹ bilmek gerekdür
Anı bilen ḳamudan yigirekdür
61. Bile kim rabbi kâdirdür her işe
Ḳul olan bunı fikir ide durişe
62. Bile ḫaḳḳı tüvānā Hayy-ı ḳayyūm
Kemāli birle ḫākim cümle maḫkūm
63. Okuyup *yef' alüllāh mā yeşa'* dan
Ve yaḫkümü mā yürüd bile aḫsen
64. Ḳamu ef'āle bile¹⁰² rabbi kâdir
Göre eşyāda ḫükmü ḫaḳḳı zāhir
65. Bu resm ile bilen nefsi rabbin
Velī kāmīl olur ey merd-i ḫaḳ-bīn

Sebeb-i te'lif-i kitāb-ı Üveysi'l- Ḳaranī¹⁰³

66. Gel imdi diñle ey 'ārif bu bābı
Sebeb ney diñle düzdüm¹⁰⁴ bu kitābı
67. Meger Ḳoşantiniyye içre bir gün

⁹⁸ A: āciz

⁹⁹ A: maḳşūda irişe

¹⁰⁰ A nüshası

¹⁰¹ A: rabbiñi

¹⁰² bilüp

¹⁰³ A: Der-sebeb-i nazmı gūyed

¹⁰⁴ A: demekle

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

Olurken ben ğarīb ü bī-ser ü bīn¹⁰⁵

68. Resülün hicreti tārīhi ol dem
 Tokuz yüz dahı on beş idi bī-kem
69. Gül eyyāmı idi vü rüz-ı meymün
 Şefer ayınıñ on dördi hümāyün
70. İderdi bülbüle gülşende kulkul
 Kılurdu bülbüle şan emr-i gulgul
71. İdüp gonca güle karşı tebsüm
 Ağız açup ider şan kim tekellüm

[3b]

72. Saçardı zülf-i sünbül ‘anber-i ter
 Hümāryla süzülmüş çeşm-i abher
73. Dem-i reyhāna hayrān itdi ey yār
 Nesīm-i subh müşk iderdi īsar
74. Şabā olmuşdı şan kim tācir hīn¹⁰⁶
 Pür itmiş müşk ile şahrānın için
75. Şakāyık elde tutar cam-ı gül-renk
 Zeri yok lalenün bī-bāde dil-tenk
76. Gül-i ebyaz şanasın kim şadefdür
 Seher-gāh¹⁰⁷ jale ile içi pürdür
77. Kalendar-veş ‘alemler çok zanbak
 Şan ider küçe-i gül-zārda dağ
78. Şüküfeyle müzeyyen dağ ile rāğ
 Şanasın nüşha-ı Firdevs idi bağ
79. Var idi bir harīf-i yār-i pīrüz
 Hünerver merdüm-i kāmīl güle duz
80. Özü fenninde şöyle māhir idi
 Şanasın şan ‘atında sāhir idi
81. Nice biñ pāreden pür iş iderdi
 Kerāmet dimelü cünbīş iderdi
82. Gelüp bu dā ‘iye ol yār-ı şādık
 Didi bir dā ‘iyem var dilde ‘āşık
83. Kerem kıl kim murādım var katuñda

¹⁰⁵ A: bün

¹⁰⁶ A: seher çin

¹⁰⁷ A: seherle lāle

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
 and History of Turkish or Turkic
 Volume 4/7 Fall 2009*

Umarum hâsıl ola himmetüñde

84. Keremden yüz çevirmez kâmil insân
Baña müşkildür ammâ saña âşân
85. Bizüm kim şeyhimiz Veyse'l-Ûaren'dür
Güneşden rüşen ü fahr-i erendür
86. Anuñ vaşfinda nazm et bir risâle
Ki ola gül gibi rengin maqâle
87. Terennüm eyleyüp manend-i bülbül
Pür olsun na'rañıyla bağa gulgul
88. Düzüť Sa'dî-şifat bir tâze Bostan
Kıl ol maħbüb-ı haq vaşfın Gülistân
89. Girüben şekeristânına nazmın
Okı tütü gibi vaşfın bu bezmün
90. Çü ehlullâh vasfıdur beyân kıl
Kerâmet dimelü bir dâsıtân kıl

[4a]

91. Okıyalar bu nazm-ı dil-güşâyı
Du'âda añıla cân-ı Şabâyi
92. Gezüp meclisleri gül gibi handân
Cinân tãvusı gibi kıla cevlan
93. İlâhî ol 'azîze rahmet eyle
Aña bunı düzeni fâtiħayle

Sırr-ı süħan¹⁰⁸

94. Ala ey 'aşq-ı mevlâdan ħaberdâr
Dem-i Mecnün u Leylî'den ħaberdâr
95. Ħaber vir rast-ı 'uşşâkuñ deminden
Seħun aç bî-nevâlar 'âleminde
96. Ħicâz'uñ perdesin ref' et¹⁰⁹ yüzünden
Müşerref kıl bizi cânân sözünden
97. Muħayyer kıl bizi eyle ser-ağâz
Kıla tâ bî-nevâ uşşâka şehnaz
98. El ata bir bunı muṭrib eline
Şafâdan seyr ide cânân eline

¹⁰⁸ A nüshası

¹⁰⁹ A: perdesin ref' eyle

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

99. Neşâtıyla tarâb tola kulûba
Ki tâ nevbet dege sâki-i hûba
100. Eline cām alup sâki-i rindân
Güneş gibi kıla meclisde seyrân
101. Tarâblar bula aşhâb-ı melâlet¹¹⁰
Erişe cânlara vecdiyle hâlet
102. Şafâlar kesb ide rindân-ı sermest
Ola sâki ile rindânı sermest¹¹¹
103. Dil ü cân ola şevk ile hoş-hâl
Bula tâ kim fenâda zevk-i abdâl
104. Dile güş eyle imdi nükte-i hâş
Biḥâr-ı ‘aşka ol sa’yıyla ğavvâş
105. Koma güşuñda ğaflet penbesini
Hiçâbı ref‘ et aç cân dîdesini
106. Şarâb-ı ‘aşkı nüş et yime ğuşsa
Düriş al kışşadan cehd eyle hişşe
- Rücu’ Ber Hikâyet-i Üveys Raḥmetullahi Aleyh¹¹²**
107. Ol iklîm-i mübârek kim Yemen'dür
Anuñ bir küyü var adı Kâren'dür
108. Hümâyün menzili ‘âlî mekândur
Şerefde kâdrle şankim cinândur
- [4b]
109. Muḥammed Ḥazret-i Ḥaḳkın ḥabîbi
Doğuban Mekke'den koptuğı gibi
110. Kâren'den doğdı bir hürşîd-i tâbân
Melek sîretlü faḥr-ı âl-i insân
111. Gürüh-ı evliyâ içinde ma'rûf
Serâser ḥüsn-i aḥlâk ile mevşûf
112. Ḥabîbi Mustafâ'dan gizlemiş ḥaḳ
Üveys'i görmemiş ol şâh-ı mutlak
113. Resüle Veysi dahı ermemişdür
Biri birini zâhir görmemişdür
114. Dimiş Tezkîre içre Şeyḥ ‘Attâr

¹¹⁰ melâmet¹¹¹ A: hem-dest¹¹² A nüshası

- Muhammed'le Üveys'in hâlin ey yâr
115. Egerçi Mustafâ'yı arzular idi
Velî anası gönlün gözler idi
116. Olurdu Mustafâ'ya gerçi tâlib
Rıza-yı vâlîde olurdu gâlib
117. Olup bir kerre gâlib iştiyâkı
Resülün aña kâr itdi firâkı
118. Anasından idüben isticâze
Didi varayın ol şâh-ı Hicâz'e
119. Kerem kıl vir bana ey ana destür
Gözüm olsun cemâli ile pür nür
120. Nice bir çekeyin firkat 'azâbın
Göreyin ol dü 'âlem âfitâbın
121. Anası didi kim ey kurratü'l-'ayn
Benim sensin iden gönlüm evin zeyn
122. Eger kim varasın doğru evine
Görüp didârını cânuñ sevine
123. Çün olasın¹¹³ cemâliyle müşerref
Şafalar ola ez'âf u muzâ'af
124. Karîn olunca ol hürşide sen mâh
Ayıt ey on sekiz biñ 'âleme şâh
125. Za'ife cârîyeñ anam geda hâl
Şalâtıyla selâm eyledi irsâl
126. Didi 'aşîlere çün şefkat ide
Unutmasın şefâ'atden bizi de
127. Za'ife 'âcize bî-çâresiyüm
Anuñ dergâhınuñ âvâresiyüm
- [5a]
128. Çün oldur destegir üftâde hâle
Gedâlar hâşa kim mañrüm kıla
129. Muhammed şâdıkü'l-'va'dül emîndür
Muhammed rahmeten lil'âlemindür
130. Çü sa'y idüp iresin kapusuna
Anuñ bizden selâm it tapusuna

¹¹³ A: olasıñ

131. Ger evde bulmayasın bî-tekellüf
Dönesin kılmayup anda tevaqquf
132. Eger mescidde ger gayrı mekânda
Çü bulmaduñ revân ol durma anda
133. Anası kıldı çün ol resm te'kîd
Revân oldu pes ol sultân-ı tecrîd
134. Giderdi pes uçar gibi şitâbân¹¹⁴
Geçerdi dağ u şahrâ vü beyâbân¹¹⁵
135. Dem-i rahmân irer gibi Yemen'den
Gelür nefha-i rahmet çün Kâren'den¹¹⁶
136. Eser çün bād-ı subh ol yâr-ı şâdıq
Der-i dildâre gider gibi 'âşık
137. Üveys erdi çü dergâh-ı resûle
Edeb birle turup şart-ı uşûle
138. Çağırup didi ol merd-i yegâne
Selâm olsun size ey ehl-i hâne
139. Kapunuñ 'Âişe ardına geldi
Selâmın lutf u 'izzet birle aldı
140. Didi kim kimsin nedür yâ aduñ
Bu dergâhdan nedür aşıl murâduñ
141. Üveys aydur kanı ol cân-ı 'âlem
Muhammed Mustafâ şultân-ı 'âlem
142. Ayıtdı 'Âişe kandan gelürsin
Nedür aduñ ne milletden olursın
143. Didi iklîmümüz bizim Yemen'dür
Üveys adum benüm câyum¹¹⁷ Kâren'dür
144. Ayıtdı 'Âişe bunda degül ol
Biraz şabreyle ey hazrete maqbûl
145. Didi kim turmağa yok bana destür
Rızâ-yı vâlidem galip olupdur
146. Gelicek diyesin ol pâdişâha
Şalâtıyla selâmı bî-nihâye

¹¹⁴ A: şitâpân¹¹⁵ A: payâpan¹¹⁶ A: Yemen'den¹¹⁷ A: c

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

[5b]

147. Muḥibbūñ ‘āşıkuñ geldi Kāren’den
Şefā’atla teraḥḥum uma senden
148. Didi luṭf itsün ol ḥaḳḳuñ ḥabībi
Şefā’atdan unutmāsın ğaribi
149. Rızā-yı vālidem olaydı bile
Kālaydum dergehinde yıllarıyle
150. Be-ḥaḳḳ-ı pādīşāh-ı Ḥay u Kāyyum
Keremden kılmasun miskini maḥrum
151. Şefā’at şeyen lillāh kıldı anam
Unutmayup diyesin añı da hem
152. Emānet sizlere didi vü döndi
Bu ḥāle ‘Āişe ğayet¹¹⁸ sevindi
153. Birazdan kim evine geldi Aḥmed
Ayıtdı ‘Āişe ey şāh-ı emced
154. Muḥibbūñ ‘āşıkuñ geldi Kāren’den
Üveys adı vü iklīmi Yemen’den
155. Mesāfet kat’ idüp geldiymi miskīn
Sizi bulmadı gitdi zār u ğam-gīn
156. İşidüp ḥazret-i seyyid sevindi
Velīkin görmedigine yerindi
157. Didi gördün mi anı ‘Āişe sen
Ayıtdı gördüm ey sultān-ı aḥsen
158. Gözüni ‘Āişe’nüñ öpdü ol şāh
Didi tūbā li’āyneyk bārekellāh
159. Dönüp pes mescide vardı Muḥammed
Ḥabībullāh ol sultān-ı Aḥmed
160. Didi eshāba ey ḥāşşān-ı ḥazret
Benüm gözlerümi kıluñ ziyāret
161. ‘Īnāyetle Ḥudānuñ lutfu irdi
Gözüm Veysī gören gözleri gördü
162. Görüp yārān şafā kesb eylediler
Ḥaḳ’a çok şükr ü minnetler didiler¹¹⁹

¹¹⁸ A: vāh kim¹¹⁹ A: minnet eylediler**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

163. Yine dönüp Üveys iline vardı
Yine çekdi riyâzet birle durdı¹²⁰
164. Seherden giceye dek şâim idi
Giceden subhâ deñlü kâim idi
165. ‘İbâdetler kııurdu şâdıkāne
Yanardı aşk odına ‘aşıkāne

[6a]

166. Dem olur üç gün üç gice yimezdi
Unudurdu vü acıkıdum dimezdi
167. ‘İbâdetle dili pür nūr olurdu
Harâb-âbâdunun ma‘mūr olurdu
168. ‘İbâdet ana dâim ‘âdet idi
Melek gibi gıdası ta‘at idi
169. Yiyüben içmegi unutmuş idi
Kamu ‘ömrünü bir gün tutmuş idi
170. Añı da şâim olmağıdı fikri
Gıda itmişdi tã‘at birle zıkrı
171. Deve güderdi vâdi-i Karen’de
Hemîşe yalıñuz olurdu anda
172. Irağ oldıkça halkından cihānuñ
Yağın olurdu haqqā cānı anuñ
173. Nebî aşhāba ki anı müşteledi
Kulūba tıldı adı birle şadı
174. Şu deñlü kııldı medhın Veysü’ñ Ahmed
Ki oldı ‘aşkı gönüllerde bî-ğad
175. Kamu aşhābı ‘aşık oldı cāndan
Haber şormağa başladılar andan
176. Didi kubbelerüm altında ol haq
Veliler var ki ben¹²¹ bilürüm ancak
177. Olar kim haq didi maħfî erendür
Birisi anlaruñ Veysî Karen’dür
178. Mübârek elnin açuban sehergâh
Teveccüh eyler idi Veys’e ol mäh
179. Alup Veys’in nesîmini Karen’den

¹²⁰ A: virdi¹²¹ A nüshası**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

- Dem-i raḥmân gelür dirdi Yemen'den
180. Üveys'e Mustafâ şıdkıyla 'âşık
Üveys ise aña cānıyla 'âşık
181. İki maḥbûb biri birine meftûn
Bu anuñ ol bunuñ mihrine merhûn
182. Didi eşḥâb ey maḥbûb-i Bārī
Sizi görüp turur mı Veys-i yāri
183. Didi görmege bizi sa'y itdi
Naşib olmadı miskin geldi gitdi
184. Didiler çünkü geldi çekdi zahmet
Niçün görmedi gitdi yine ḥasret
- [6b]
185. Didi seyyid iki 'illet var anda¹²²
Keremden ḥaḳ mu'ayyen kıldı bende¹²³
186. Biri şer'i ri'āyet eylemekdür
Müselmân olana lâ-büd gerekdür
187. Karıcık var anası iki gözsüz
Ri'āyet kılar¹²⁴ anı gice gündüz
188. Şeri'at rāini gözler edebden
Degül bir lahza gāfil¹²⁵ ḥükm-i rabdan
189. Rızā-yı vālideyle ḥālî aña
Olup gālib buluşdurmadı baña
190. Biri de şöyle gālibdür aña ḥāl
'İbâtdetsiz degül bir dem ol abdāl
191. Olup gice vü gündüz ḥaḳḳa meşgûl
Daḫi kimseyle me'nûs olımaz ol
192. Olupdur ḳamudan muṭlak mücerred
Olımaz māsivallāha muḳayyed
193. Şu deñlü mest u müstaḡraḳdur ol cān
Ne kendüvi bilür ne ḡayrı ḥayrān
194. Didiler ya cenābuñ¹²⁶ gördi mi anı
Ayıtdı görmedüm ol yār-ı cānı

¹²² A: aña

¹²³ A: baña

¹²⁴ A: ider

¹²⁵ A: ḥālî

¹²⁶ A: tapuñ

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

195. Ne ol görür beni ne hüd anı ben
Budur taqdir-i rabbâni mu'ayyen
196. Anuñ hakkında çok söz didi Aḥmed
Nebîler şâhı ol sultânı Muhammed
197. Nebi kim rahmeten li'l-âlemindür
Didi kim Veys hayrû't-tâbi'indür
198. Daḥı didi ḥabîbullâh ki yârin
Ḥudâ ba's ide ḥalkın çünki varın
199. Dürile 'arşa-i maḥşerde kamu
Açıla dergeh-i uçmağ u tamu
200. Ḥudâ ḥalk ide yetmiş biñ melâik
Kamusı Veys şekli ile sâlik
201. Bularuñ içlerinde Veys pinhân
Cemî'-i ḥalk-ı maḥşer mest u hayrân
202. Gire uçmaga Veys ol 'askerile¹²⁷
Müşerref ol guruh ol serverile
203. Geçüben 'arşa-i maḥşerde ol şâh
Ḥıramân cenneti seyr ide çün¹²⁸ mâh

[7a]

204. Yüzün görmeye anuñ hiç dide
Ḥabîr olmaya andan âferîde
205. 'İbâdetle olup 'âlemde me'lûf
Melek evşâfıla olmuşdı mevşûf
206. Anuñçün o ceybe¹²⁹ oldı sâlik
Refîki oldı cumhür-ı melâik
207. Ki eylerdi melek gibi 'ibâdet
Hemîşe tâ'at idi aña 'âdet
208. Melâik[veş] ider tesbîhi dâim¹³⁰
Tururdu subḥ olunca gice kâim
209. Dir idi kâimîn vardur felekde
Şerîkem ben de cumhür-ı melekde

¹²⁷ A: leşkerile¹²⁸ A: ol¹²⁹ A: ol naşibe oldı mâlik¹³⁰ M nüshasında bulunan 208, 209 ve 210. beyitler çok küçük değişikliklerle hemen aşağıda aynen tekrar edildiği için metne dâhil edilmemiştir.**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

210. İkinci gece kııurdu ‘ibâdet¹³¹
Hemîşe tâ‘at idi añâ ‘âdet¹³²
211. Üçüncü gece de kııurdu secde
Varırdı secdenüñ içinde vecde
212. Şeb-i çârem oturup bî-tereddüd
Teħıyyâtıyla iderdi teşehhüd
213. ‘Amelden bir nefes olmazdı ħâlî
Kamu zikri ħaċ idi kıı u kıı
214. Son ucu ħaşr neşr olunca âħır
Olinca her kışinüñ ħâlî zâħır
215. Maċâmın bulıcaċ her kışı anda
Kimi düzahda vü kimi cinânda
216. Maċâmında turup ol şâh-ı kevneyn
Muħammed mâh-ı burc-ı kıâbe-ċavseyn
217. Baċa her yana ħayretle Muħammed
Diye ċande ola Veysi mücerred
218. Ĥiċâb-ı ‘izzet ire kim ħabîbüm
Ne istersin eya ‘âlî naşîbüm
219. Diye¹³³ Veysi ararım yâ ilâhi
Diye¹³⁴ ħaċ ey dü ‘âlem pâdişâhı

[7b]

220. Göremezsın sen anı ċekme zahmet
Eya ‘âlemlere lutfıyla rahmet
221. Nitekim görmedi gitdi cihânda
Bu dem hem görmisersin cinânda
222. Pes andan diye seyyid yâ ilâhum
Görür mü ol beni yâ pâdişâhum
223. Pes andan ħaċ diye kim yâ Muħammed
Eya maħbûb ey Maħmûd Aħmed
224. Beni gören seni görmek ne ħâcet
Benem maċşüd eyâ şâħib sa‘âdet
225. Seni görmek beni görmek içündür

¹³¹ A: rüku ‘ı

¹³² A: Gözedür şubħa dek râh-ı huşu ‘ı

¹³³ A: daħı

¹³⁴ A: daħı

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

- Saña irmek baña irmek içündür
226. Seni bensüz diler mi görmek insân
Beni sensiz gören eyler mi hüsran
227. Baña kullarımı kılmaga irşad
Seni halk eyledim¹³⁵ ey sultân-ı ‘ibād
228. Senün için yaratdum her ne kim var
Velî Veysî benimçün itdüm izhâr
229. Bu yaña biz gelem hâlimüze
Yine başlatalum eşgâlimüze
230. Pes âhır Mustafâ sultân-ı kevineyn
Şeh-i mecmû‘-ı ‘âlem¹³⁶ kurratü’l-a‘yn
231. Cihânda kıldığı vaqt intikâli
Olup gâlib hakın şevk-i cemâli
232. Ne kim var ise ol hâletde lâzım
Vaşiyet kıldı ol sultân-ı hâkim
233. Müheyyâ eyleyüp aşhâb-ı dîni
Vaşiyet kıldı cümle bâb-ı dîni
234. Hilâfet emrini virüp ‘Âtika
Naşihat kıldı Şiddîki Şadîka
235. Didi kıl dîn-i İslâmı riâyet
Hakuñ yoluna sevket halkı gâyet¹³⁷
236. Hakuñ her işini¹³⁸ irgür yerine
Mübâdâ kim Müselmânlar yerine
237. Didi yârân ki ey sultân-ı ‘âlem
Cihân cism-i vücüdün cân-ı ‘âlem
238. Murakka‘ kim giyerdi hazretiñüz
Kime virmekdür anı niyetüñüz
- [8a]
239. Teberrük şeydür ol delk-i mübârek
Mu‘azzez kimse giyer anı bî-şek
240. Didi lutfuyla ol sultân-ı enfa‘
Ki Veysün layıkdur ol murakka‘

¹³⁵ A: itdüm

¹³⁶ A: insan

¹³⁷ A: İdüp nefsiñ gibi halka sa‘adet

¹³⁸ A: emrini

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

241. Çü hük-m-i haķıla mevt ire baña
‘Ömer birle ‘Alī varsunlar aña
242. Üveys’e iltesüz benden selâmı
Yüz urup haķķa kılsun ihtimâmı
243. Keremden ümmetume himmet itsün
Huzur-ı haķķa¹³⁹ hâcet itsün
244. Hudâ dergâhına kılup tevażzu‘
Benüm kalbümünden eylesün teżarru‘
245. Uşuvvet haķķını iltüp yerine
Dürişsün ümmetüñ a‘aşilerine
246. Ğanîdür merhamet kılsun faķire
Komasun girmege nâr-ı sa‘ire
247. Kılup bu yolda naķd-ı himmetin harc
Yerine eylesün haķ rahmetin harc
248. İrürsin rahmetüñ hânını aca
Terehhum kılsun ehl-i ihtiyâca
249. Ğanî mâlın faķire kısmet itsün
Günahkâr ümmetüme himmet itsün
250. Olup hân-ı ‘aţâyı haķķa kaşşâm
Yazıķlı ümmetüme itsün in‘âm
251. Ol emr üzre turup Haydar’la Fârûķ
Ol iki bî-hicâblar gözi açuķ
252. Kâbül idüp ol emri ol emîreyn
Ayıtdılar ‘aler-ra’si vel ‘ayneyn
253. Çü şâh-ı evliyâ¹⁴⁰ haķķa göneldı
Eline câm-ı vaşl-ı haķ şunuldı
254. Çün Allâh emrine vardı peğamber
Ol emri tutdılar ol iki server
255. Humâ-yı rûhı ‘azm itdi ‘alâya
Fenâdan uçdı vü kondı beķâyâ
256. Cihânda kılmayup câmı temekkün
Cinân bağında eyledi tevaţtun
257. Cihân zindandurur terk itdi hâpsi
Vişâli haķķile bağladı ünsi

¹³⁹ A: haķķda olara

¹⁴⁰ A: enbiyâ

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

[8b]

258. Çü terk itdi cihân mülkünü ol cân
Cinân gülzârı içre kıldı cevân
259. Çü bâzâr-ı cihândan geçdi rûhı
Vişâlüllâhdan buldı fütûhı
260. Çü terk eyledi bu fânî sarâyı
Beğâda *mağ'adı sıdık* oldı câyı
261. Çü vaşl-ı hâkka azm eyledi Ahmed
Yanup yakıldı aşhâb-ı Muhammed
262. Yağalar çâk idüben dökdiler yaş
Koyup başlara toprak dögdiler yaş
263. Urup kanlu yaşını zîr-i ferşa
Çıkardılar duhân-ı âhi 'arşa
264. Yudılar tîb u hem tayyibile¹⁴¹
Kodılar menzile her vâcibiyle
265. Ne lâzım var ise kılup tamâmı
Müheyyâ kıldı aşhâb u kirâmı
266. Döküldü müştile seğile serler
Su oldı zehreler yandı cigerler
267. Zemînde çâk olup gamdan yürekler¹⁴²
Feleklerde kara giydi melekler
268. Saray-ı cân u vidd gam-hâne oldı¹⁴³
Ser-a-ser dünya matem-hâne oldı
269. Çü kondı menziline şâh-ı kevneyn
Zemîni cism-i nûrı eyledi zeyn
270. Kodılar menzile ol mâh-ı tâbı
Münevver eyledi cismi turâbı
271. Zemînde cism-i pâki çün yer etdi
Kara toprağı misk ü 'anber itdi
272. Çün ol cânı yirine kodı yârân
Dagıldı her biri giryân u büryân
273. Pes âhır tırdı Fâruk ile Haydar
Resülün emriyle iki server

¹⁴¹ A: dürlü tîb u tayyibile¹⁴² A nüshası¹⁴³ A nüshası**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

274. Kıluben rāst cümle sāzrāhı
Yüridiler iderler¹⁴⁴ derd-i āhı
275. Kılup yollarda feryād u fiğānlar¹⁴⁵
Oturdu¹⁴⁶ ol iki murğ-ı cinānlar¹⁴⁷
276. Bile anlarile nice aşhāb
Dökerdi gözleri hāk üstüne āb
277. Giderler idüben yollarda feryād
Koyarlar başa hākı nitekim bād
278. Añup vaşlını şāh-ı enbiyānuñ
Yanarlar nār-ı hicrānıyla anuñ

[9a]

279. Gehi gözden ‘Ömer dökerdi jāle
Gehi Hāydar ider¹⁴⁸ derdiyle nāle
280. Gehi aşhāb ider nevhayla zārı
Yakarlar āh odıyla ol diyārı
281. İdüp dağlarda şahrālarda efgān
Giderler ağlaşu ol iki sultān
282. Kılup efgān çü murgānı hevāyı
Pür iderlerdi kühsār-ı fezāyı
283. Şalalar¹⁴⁹ cānlara āhile ateş
Gören işiden olurdu müşevveş
284. Añuben gerdişi ‘aksīni devruñ
Cihānuñ kılduğı cevruñ u tavruñ
285. Gehī eflākuñ añup inqılābın
Gehī dünyā-yı dūnuñ iztırābın
286. Cihānuñ dürlü evzā ‘ı garībin
Zemānuñ kahrın u sitem ‘acībin
287. Olup giryān u büryān eyleyüp āh
İletdiler bu şehler Kūfeye rāh
288. Emīr-i Kūfe istiğbāl kıldı
Fiğān u derdile yanup yıkıldı

¹⁴⁴ A: iderek

¹⁴⁵ A: fiğānı

¹⁴⁶ A: uçardı

¹⁴⁷ A: cinānı

¹⁴⁸ A: iderdi dürlü

¹⁴⁹ A: şalarlar

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 4/7 Fall 2009

289. Buları kondurup 'izzetler itdi
Dü şâha kul gibi hizmetler itdi
290. Şalâ eylediler pes müslümîne
Kamu cem' oldu Kûfe cāmî'ine
291. Çıkuben minbere Fârûk-ı pür-tâb
Oğudı hutbe-i hûb in hitâb
292. Resüle mersîye bir hutbe okur
Ki halkuñ cânına derdiyle doğur¹⁵⁰
293. Nebî'nîñ vaşfın ol resme okıdı
Ki 'aşk odıyla halka dâğ urdı¹⁵¹
294. Yakıldı halk hasret odı ile
Pür oldı çarh-ı firkat düdü ile
295. Kıpup mescidde feryâd u figânlar
Cigerler çâk olup acıdı cânlar
296. Döküldü yaşlar dögüldü başlar
Şular kana dönüp zehr oldı aşlar
297. Teessüf taşıla şak oldı serler
Yağa yirine çâk oldı cigerler

[9b]

298. Figândan yarulup bir nice Zühre
Pür oldı mescidde feryâd u na're
299. Çün oldı bir zamân yanup yakılmağ
Biraz pes sâkin oldı nâle kıлмаğ
300. 'Ömer mü' minleri eyledi taḥsîn¹⁵²
Kulübü lutfıla hem itdi teskîn¹⁵³
301. Pes andan müslimîne faḥr-ı aşḥâb
Hitâb eyledi 'Ömer ibn-i Ḥattâb
302. Didi kim kimse var mıdur Yemen'den
Murâdum vardurur tâ şoram andan
303. Pes andan¹⁵⁴ ṭuru geldi birkaç insân
Didiler biz Yemen ehliyüz ey cân

¹⁵⁰ A: od kor¹⁵¹ A: kodı¹⁵² A: taḥsîn kıldı¹⁵³ A: teskîn kıldı¹⁵⁴ A: ol dem**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

304. Buyuruñuz bilürmiyüz görelüm
Aña göre haber neyse virelüm
305. Didi bir kûy sorarum size andan
Kâren adı havâli-i Yemen'den
306. Didiler bilürüz bir karye vardur
Kâren'dür adı bir ma'lüm yiridür
307. Didi bilür misiz anda bir er var
Adı Veyse'l-Kâren bir tâc-ı server
308. Didiler yâ emîre'lmü'minîn var
Velî siz añağa yok anda miqdâr
309. Deve güder yabanda bir delüdüdür
İl içinde adı beğlamaludür
310. Kâren kurbunda var bir otlu vâdi
Ki vâdi-i İbildür anuñ adı
311. Deveyi her gün iltüp güder anda
Gice işine ısmarlar Kâren'de
312. İşi dâim deve güdüp gözetmek
Virirler aḥşamın bir pâre etmek
313. Kimin kendusi yir kimin anası
Kuru etmezdür anlaruñ gıdâsı
314. Be-gâyet hür u miskîndür Kâren'de
Aña hiç i'tibâr itmezler anda
315. Baş açık yalın ayak bir 'Arab'dur
Emîrû'l-mü'minin añağ 'acebdür
316. Sebeb ne tâlib olasız aña siz
Ya ol kimdür ki siz anı añasız

[10a]

317. 'Ömer didi ki oldur hâcetümüz
Aña buluşmağadur himmetümüz
318. Resulullâh ol sultân-ı emced
Muḥammed Mustafâ Mahmüd u Aḥmed
319. Vefât itdükde ol şâh-ı risâlet
Aña öz hırkasın itdi¹⁵⁵ vaşiyet
320. Didi varsın aña 'Ömer'le Ḥaydar

¹⁵⁵ A: kıldı**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

- Bizim şimdi murādımızdur ol er
321. Kılavuz alup andan pes¹⁵⁶ emīreyn
Revān oldı ol iki kırratü'l-‘ayn
322. İki sultān-ı dīn-i maḥbūb-ı yārī
Erişdiler Ķaren kūyune yārī
323. Şoruban vādi-i İbli bulurlar
Üveys’i arayup ṭālib olurlar
324. Oluban ṭālib ol cān-ı cihāna
Olur her biri bir yana revāne
325. Görür ki ol mübārek zāt-ı maḥbūl
‘İbādetle namāz üstünde meşgūl
326. Teemmül kıldı pes bir dem emīreyn
Hużūr itsün deyü ol kırratü'l-‘ayn
327. Tıyup bunları o¹⁵⁷ şāh-ı kirāmı
Ferāġet eyleyüp virdi selāmı
328. Virüp pes biri birine selāmı
Görüşdiler bu üç şāh-ı kirāmı
329. Selāmı ‘izzetiyle alup āḥır
Didi ey serverān-ı dīn-i fāḥır
330. Ķadem rencide kılduñız keremden
Hemīşe sud-mend olun himemden
331. Ne istersiz nedür burada maḥsūd
Bu miskīnin ḳatında var mı maḥşūd
332. Didiler ey ḥudādan ḥalka raḥmet
Ķabūl eyle Muḥammed’den vaşiyet
333. Bizi irsāl kıldı ḥizmetüñe
Selām itdi Muḥammed ḥazretüñe
334. Muvāfıksın ḥaḳın peygamberine
Vaşiyet emrini irgür yirine
335. Ķabūl it ḥırḳa gönderdi ṭapuña
Risālet ḥükmile geldik ḳapuña
- [10b]
336. Didi ḥaḳdan dilesin ümmetümi
Ķabūl itsün benim vaşiyetümi

¹⁵⁶ A: ol¹⁵⁷ A: ol

337. Resûluñ luṭfi kılup emrini ṭut
 ẖoma ‘āşileri ḥayrân u mebhût
338. Kerem kıl emrini irgir yerine
 Şefi‘ ol ümmetin ‘āşilerine
339. Didi Veys-i ẖaren ol şâh-ı ma‘nâ
 Kerâmet burcı üzre mâh-ı ma‘nâ
340. ẖudüm-ı eşrefüñüz ḥayr ola
 Velî istedüğüñüz ğayr ola
341. Ki ben bu ‘izzete lâyıḳ degülem
 Bu menzil ehli olacaḳ degülem
342. Ki bir miskîn vü bir bî-çāreyem ben
 ẖarışmaz ḥalka bir avāreyüm ben
343. ‘Ömer didi kim ey envâr-ı merdüm
 Mübârek ellerüñi aç görelüm
344. Dimişdi Mustafâ sultân-ı muḥtâr
 Ki sağ elde anuñ bir aḳ beñi var
345. Ol aḳ beñ nürdandur nişâmı
 Behaḳ sanmañ bi-ḥaḳ ki ḥâlîḳ anı
346. Elini açdı gördüler çü ḥâlin
 Beyân eyledi ol beñ vaşf-ı ḥâlin
347. Didiler ey Ḥudâdan ḥalka rahmet
 ẖabül eyle Muḥammed’dan vaşiyet
348. Ḥabîb-i ḥaḳḳuñ emrine muṭi‘ ol
 Günahkâr ümmeti için şefi‘ ol
349. Didi kim muntazır oluñ biraz dem
 Ki ḥalvet haḳa ‘arz-ı ḥâcet idem
350. Niyâz idüp Ḥudânuñ ḥazretine
 Şefâ‘at idem anuñ ümmetine
351. Pes olup¹⁵⁸ ḥırkayı vardı kenâre
 Tazarru‘ eyleyüp ol bir pâre
352. Didi yâ rab kerem kıl lutfuñ ile
 Günahkâr ümmetin baña bağışla
353. Eger bağışlamazsañ ümmeti sen
 Utanuram bu daḫi¹⁵⁹ giymege ben

¹⁵⁸ A: alup

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
 and History of Turkish or Turkic
 Volume 4/7 Fall 2009*

354. Bağışla baña ‘âsî fırkasını
Giyem yâ rab tâ kim hırkasını
- [11a]
355. Hîṭâb-ı ‘izzet irdi ol dem aña
Bağışladum nice biñ ‘âsî saña
356. Üveys aydur kerem kıl yâ ilâhî
Bağışla cümle-i ehl-i günâhı
357. Eger bağışlamazsañ ümmetini
İlâhî nice giyem kisvetini
358. Didi Veys’e Hüdâ lutfuyle ey dost
Çün itdüñ ümmetini¹⁶⁰ der-ḥost
359. ‘Arab kavminde var iki kabîle
Ulu Ḥaylar durur ikisi bile
360. Biri İbn-i Mużar biri Rebî‘a
Mu‘ayyendür şerîfe vü za‘îfe
361. Baga¹⁶¹ çokdur anlaruñ tavarı
Devesi ılķısı gâvu ḥımârı
362. Daḥi anlarda çokdur at katır
Kamu dürlü tavarı var vâfir
363. Daḥi ol iki büyük ellerinüñ
Şığışınca teninde kıllarınüñ
364. Tüyi şağışı deñlü cümlesinüñ
Bağışladum kerâmetüñe senüñ
365. Yine ‘arz eyleyüp ḥaḳḳa niyâzı¹⁶²
Didi hem isterem çoğı vü azı¹⁶³
366. Yaḳîn varup bu ḥâl içinde aşḥâb
Didi Farûḳ ki ey maḥbûb-ı aḥbâb
367. Ḥaḳın maḳbûlisin sözüñde maḳbûl
Şefâ‘ate hemîn ola ‘azîz ol
368. Üveys aydur nolaydı gelmeseñ âh
Bağışlardı kamu ‘âşîyi Allâh

¹⁵⁹ A: delḳ

¹⁶⁰ A: ümmeti âsî için rest

¹⁶¹ A: begâyet

¹⁶² A: niyâzın

¹⁶³ A: azın

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

369. Dirigā ey 'Ömer erdiñ bu demde
Bir avuç 'āşī daħi qaldı ğamda
370. Hele kırtuldu çoğı kaldı azı
Olariñçün resül itsün niyāzı
371. Pes andan secde-i şükr itdi haqqa
Kim aña Muştafā gönderdi hırka
372. Giyüben hırkayı kıldı du 'āyı
Añuban ümmetiyle Muştafā' yı
373. Nazar kıldı Üveys'e çüñki¹⁶⁴ Fārūk
Görür bir er ki gönli gözi açuq

[11b]

374. Giyer iñende bir köhne kilimi
Velikin kendüsi haqkuñ kelimi
375. Görür üstüne bakup ol 'abānuñ
İçinde on sekiz biñ 'ālem anuñ
376. 'Ömer taht-ı hilāfet üzre sultān
Bakup hāline Veys'in qaldı hayrān
377. Çü bir dem Veys birle yār oldı
Hilāfetden 'Ömer bī-zār oldı
378. Nazar eyledi çün kendüye aña
Didi çok hāl ma'lüm oldı baña
379. Bilüp ululugumı beñligümi
Bir etmege şatardım beglügümi
380. Didi Veys ol ki 'aqlı yok¹⁶⁵ beşerde
Degül maşşüş görünmez nazarda
381. Ne kılsun olan anı 'aql-ı kāmil
Aña yā müştērī olur mı 'āqil
382. Yoq eksügi olan Allāh'a ey yār
Ne ister bu arada şatur bāzār
383. 'Ömer qaşt itdi ide terk-i hilāfet
Didi hāzır olan aşhāb-ı ümmet
384. Müselmānlar senüñ 'adlüñe muhtāc
Senüñ hükümüñ ğıdasına kamu aç
385. Saña bir laħza 'adlıyla hilāfet

¹⁶⁴ A: görüdi¹⁶⁵ A nüshası**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

- Yeg ola yüz biñ etmekden 'ibâdet
386. Hüdâ emr itdi ey kân-ı 'adâlet
Resüllüllâh hem kıldı vaşiyet
387. Vaşiyet kıldı hem şadîk-i ekber
Didi geçsün benim yirime 'Ömer
388. Ki 'ādildür 'Ömer aşhâb içinde
Nazîri yok anuñ bu bâb içinde
389. Żarūrî pes 'Ömer geçübem andan
Naşîhat istedi Veysi'l-Karandan
390. Ayıtdı Veys Fārūk'a kemâhi
Haķîkatla bilür misin ilâhi
391. Didi haķķı bilürem evvel ola
Didi ğayriyi bilmezseñ yig ola
392. 'Ömer didi daħı buyur naşîhat
Didi Veyse'l-Karan ol kân-ı şefķat

[12a]

393. Ki yâ Fārūk bilür mi seni ol haķ
Didi haķ bildüğine birine daķ.
394. Didi ol yigdür ey 'adl ehli Fārūk
Seni bilmeye kimse haķdan artuķ
395. Du 'ā et¹⁶⁶ didi pes Fārūk-ı sâ 'ī
Ayıtdı ente evlâ bid-du 'āı
396. 'Ömer didi du 'ādur bize 'âdet
Velî saña resül itdi vaşiyet
397. Didi maķbül kı lup minnetümi
Unutmasun du 'ādan ümmetümi
398. Didi olduķça tende cünbüşümüz
Du 'ādur ehl-i imâna işimiz
399. 'Ömer didi biraz ğüy bunda baña
Varup nesne getürem tâ ki saña
400. Elin koynına şoķdı Veys ol dem
İki aķçe çıkardı ol mükerrem
401. Didi bilür misiñ ki zinde olam
Ki bu aķçe yiyüp andan ölem

¹⁶⁶ A: kıl**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

402. Eger olam bunı yeyince zinde¹⁶⁷
Getüresin pes andan kalanında
403. Ömer bî-ihtiyâr ağladı ol dem
Ayıtdı bu melekdür şekl-i âdem
404. Didi Üveys'e ki ey merd-i hudâyı
Ne için görmedüñ yâ Mustafâ'yı
405. Didi sizler resüli gördünüz mi
Anuñ 'aşkına gönül virdüñüz mi
406. Didi Fârûk ki biz aşhâbız âhır
Nite görmeyüz ey merd-i fâhır
407. Didi vaşfını ol cân-ı cihānuñ
Görelüm kim nice bilürsüz anuñ
408. Açık mıydı kaşı anuñ yâ çatık¹⁶⁸
Nice bilürsüz ey şâhıb-ı şâdık¹⁶⁹
409. Baqamayup nübüvvet heybetinden
Nişân viremediler şüretinden
410. Çü vaşf-ı zâhire başladı Fârûk
Didi Veyse'l-Çaren Fârûk'a pes yok
411. Degüldür vaşf-ı hâşî Muşafâ'nuñ
Meger siz cübbesün görmişsiz anuñ
412. 'Ömer didi yâ nice gördüñüz siz
Buyuruñ görelüm ey ehl-i temyîz

[12b]

413. Didi Veys anı gördüm şek degüldür
Anuñla cümle 'âlem tek degüldür
414. Ayagı aşagı tahte's-serâdan
Yüceyidi başı 'arş-ı a'lâdan
415. Bu resme görmişem ben ol habîbi
Kim oldur haste gönüller tabîbi
416. Didi sizler severmiydiñüz anı
Habîb-i hâkı ol cân-ı cihānı
417. 'Ömer didi anı kimdür ki sevmez
Yoluna ölmege kimdür ki ivmez

¹⁶⁷ A nüshası¹⁶⁸ A: ne hâli¹⁶⁹ A: aşhâb-ı vâfi**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

418. Didi Veys açuñ ağızıñız göreyin
Muhabbetden nişân size vireyin
419. Çü gördi dişleri mecmû'î turur
Didi bunlar muhabbetden dem urur
420. Didi dişin şıdı kâfir resülün
Ben ol dem 'aşkına ol pür uşülün
421. Aña bâri muvâfık olmagıçün
Komadım bir dişüm agzumda bütün
422. Şınan kañğı dişidür bilmemekden
Şıdım mecmû'ı dişlerümi şekden
423. Dağı didi ki ey aşhâb-ı 'izzet
Çü kıldık bir zamân ünsiyle şöhet
424. Keremler eylediñüz hayra maqdem
Kerem kılsun size hallâk-ı 'âlem
425. Gelüp rencide kıldıñuz kademler
'Azîz oluñ kim itdiñiz keremler
426. Hağa ısmarladum ¹⁷⁰şoşbet hemindür
Yırağ itmek gerek sâ'at-ı yakındür
427. Kıyâmet yarağın görmek gerekdür
Size de bize de ol yigirekdür
428. Buyurıñuz eyâ aşhâb-ı hazret
Bilene şimdi hâzırdur kıyâmet
429. Vedâ' itdi vü vâdiye göneldi
Dil-i aşhâba dâğ-ı gam uruldu¹⁷¹
430. Ta' accüp iderek döndi emireyn
Didiler *inne hâza şâhibü'l- 'ayn*
431. Revân oldu 'Ömer Haydar' la aşhâb
Tolu dillerde tâb u gözleri âb

[13a]

432. Giderken söyleşüp 'Ömer'le Haydar
İderlerdi Üves'ün hâlin ezber
433. Ki hoş merd-i mücerred ehl-i tecrîd
Hemîn ola velîde vaşf-ı tefrîd
434. Giderlerdi bu hâli söyleşürek

¹⁷⁰ A: ısmarladuk¹⁷¹ A: konuldu**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

- Üveys'ün hâlin ezber eyleyürek
435. Hemîn ola zihî merd-i mücerred
Bunı hâşâ 'abes medh ide Aḥmed
436. Bu hâletde olan erden degüldür
Ḥudānuñ hâşıdur bu şek degüldür
437. Giderlerdi iki sultān-ı ebrār
Üveys'in na'tın iderlerdi tekrār
438. Yine geldik biz aḥvāl-i Üveys'e
Ḳaren ehline ma'lūm oldu neyse
439. Çü Veys'in bildiler ululugın ḥalk
Ki gönderdi nebi ḥürmet kılp dalk
440. Ḳaren ehli bu kerre ḥürmet itdi
Ḳamu taḥḳır idenler 'izzet itdi
441. Güneş gibi 'ayān oldu Yemen'de
Ḥuşūsan kendüniñ köyü Ḳaren'de
442. Ḳaren kavmi çü gördiler bu hâli
'Ayān oldu anuñ ḳadr-ı celālī
443. Żarūrī lāzım oldu aña ḥürmet
İder oldu ol eliñ ḥalkı 'izzet
444. Anası daḥı ḥaḳ emrine gitdi
Hemîn Veys ol diyārı terk itdi
445. Ḳaçuben Kūfe'ye vardı Ḳaren'den
Çü tıydılar gönül götürdi andan
446. Ricāl-ı ğaybdan biriydi ol cān
Yine anlar yoluna kıldı seyrān
447. Pes iken soñra görmediler anı
Yürürdi 'ālem içinde nihāni

**Aşḥābdan Herem ibni Ḥayyān
'Aşık olup arayup Üveys'i buldı**

448. Meger aşḥābdan bir ehl-i 'irfān
Herem adı atası adı Ḥayyān
449. İşidüp Veysün aḥvālın kemālin
Peyember ḥazretinden vaşf-ı hâlin

[13b]

450. Resülüñ vaşfın anuñ ḥaşletinden

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

- Yüce menzil iken haq hazretinden
451. Ne sözler kim didi vaşfında Aḥmed
Beyân eylerken aşḥāba Muḥammed
452. Herem anı işidüp oldu ‘āşık
Bulup görmege sa’y etdi o ‘āşık¹⁷²
453. Nevāḥîsin gezerken ol cihānuñ
Bulur bir gün kenarında Fırāt’uñ
454. Görür kim abdest alurdi ol er
Şehâdet eyledi qalbinde cevher
455. İlerü varuben virdi selāmı
Selāmın aldı ol merd-i kirāmi
456. Üveys’uñ çün elin öpmek diledi
Çekindi şan eline diş bileği
457. Herem görürdi za’îf beñzi şarı
Düşer qalbine rıkkat birle zârı
458. Anuñ ḥāline raḥm idüp derūndan
Kılurdi cismine ol ğarq-ı ḥūndan
459. Hem ol sultān daḥı eyledi rıkkat
Biraz aglaşdı iki ehl-i ḥasret¹⁷³
460. Pes andan şordı aḥvālını anuñ
Ki nite sen ğamından bu cihānuñ
461. Bu dünyānuñ niçesin zaḥmetinden
Ne demdesin belā vü miḥnetinden
462. Ayıtdı ey Herem ey ibn-i Ḥayyān
Belā çekmekdedür dünyāda insān¹⁷⁴
463. Bu ‘ālem ‘ālem-i ḥalkuñ¹⁷⁵ nesidür
Olnca bir nice gün mahbesidür
464. Bu dünyā fānidür¹⁷⁶ zindan-ı fānī
Bi-ḥamdillāh degüldür cāvidāni
465. Pes andan didi Veysi pāk gevher
Şorup aḥvālin ol merd-i dilāver
466. Nitesin ey Herem sen de cihāndan

¹⁷² A: bu şādık

¹⁷³ A: ‘izzet

¹⁷⁴ A: merdān

¹⁷⁵ A: i ḥakk

¹⁷⁶ A: dāridur

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

- Bu dünyâ-yı denî vü bî-emândan
467. Belânuñ ulusıdur enbiyâya
Pes andan şoñra irer evliyâyâ
468. Pes andan şoñra sâir mü'minîne
Belâ eksik degüldür ehl-i dîne
- [14a]
469. Hağa minnet ki fânîdür bu 'âlem
Belâsi tiz geçer yemezüz gam
470. Yalancı dünyânuñ yokdur sebâtı
Hudâdan ğayrınıñ vardur vefâtı
471. Pes aġlayu didi ġayfâ vü eyvâh
Ķarındâşım 'Ömer der dâ vü şed âh
472. Herem aydur diri Ķodım ben anı
Üveys aydur ġağa ulaşdı cânı
473. Didi yanup yaġılup âh FârûĶ
Teessüf Ķılup aġladı bunı¹⁷⁷ ĶoĶ
474. Ķanı bunca gelup giden velîler
Ķağa ġalkı yaġın iden nebîler
475. Ķanı bunca 'azîz ü muttaĶîler
Kim¹⁷⁸ anlara 'adû olan¹⁷⁹ şaĶîler
476. Cihânuñ yâ Herem aġvâlî budur
Bunuñ naġşı vu rengi ġâlî budur
477. Didi Veyse Herem ey¹⁸⁰ 'ayn-ı ru'yet
Ne ola bir ġadîs itseñ rivâyet
478. Ayıtdı yâ Herem Ķılup talaġtûf
Baña Ķılma bunun gibi tekellûf
479. Ne müftî ne müġaddisün ne vâ'iz
Er oldur kim ola nefsinê ġâfız
480. Benüm daġı baña mensüb işim var
Cihân ġalkından ayru cünbüşüm var
481. Velî ey ibn-i Ķayyân söyle baña
Buraya gelmeye bâ'is ne saña

¹⁷⁷ A: aġlaşdı bular

¹⁷⁸ A: ki

¹⁷⁹ A: oldı

¹⁸⁰ A: ki

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

482. Didi çün hazretüñ geldi¹⁸¹ resüle
Buluşmak kaçdına ol pür uşüle
483. Evine varıcağ şâh-ı risâlet
Kudümüñdan şafâ sürdi be-gâyet
484. Yüzün gördigüçün sen fahr-ı dîñüñ
Gözini öpdî ümmül-mü' mininüñ
485. Didi yâ 'Âişe *ñübâ li- 'aynek*
Enârellâhu 'ayneyke kezâlik
486. Dönüp aşhâba geldi sonra Ahmed
Beşâret virdi anlara Muhammed
487. Didi kim gelüñ ey aşhâb-ı devlet
Benim gözlerümi kıluñ ziyâret

[14b]

488. Ki ben Veysî gören gözleri gördüm
Şafâdan nûruyla hişşe getürdüm
489. Gözüme baküben şadı kıluñuz
Sizüñ de nûrla tolsun gözünüz¹⁸²
490. Senüñ haķuñda çok söz didi seyyid
Sizi bulmaķlıĝa¹⁸³ 'aşķ oldu¹⁸⁴ mürşid
491. Pür etti cānum içinde muhabbet
Naşîb oldu bi-ħamdillâh rü'yet
492. Haķa minnet buluşdum şimdi saña
Naşîhat eyle lutf it imdi baña
493. Didi yâ Herem imdi sözüm işit
Düriş aħkâm-ı Kur'ânıyla iş et
494. İden Kur'ân ma'ânîsin kılāvuz
Ki her vaktin senüñ işüñ ola uz
495. Daħi çıkmaĝa yolundan şâlihîñüñ
Fesâda¹⁸⁵ virmeye gör tâ ki dîñüñ
496. Daħi bir dem düriş unutma mevti
Hemîşe tut kılugañda bu şavtı

¹⁸¹ A: geldi¹⁸² A: diliñüz¹⁸³ A: bulmaĝa¹⁸⁴ A: oldu aşķ¹⁸⁵ A: Fesâda varmasun tâki dinüñ**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

497. Dağı kavmünden ögüt kıлма taqşır
Eger ođlan eger yigit eger pır
498. Ne şanursañ saña ey ibni Hayyān
Düriş mü'minlere dağı anı şan
499. Saña benden bu deñlüdür vaşıyyet
Tıtana bu kadar besdür naşihat
500. Herem dir arzu kıldum seni buldum
Hağa çok şükür tapuñı buldum
501. Dilerem bir zamān ey fađr-ı ebrār
Enīs olam tapuñla şöyle kim var
502. Ayıtdı yā Herem hiç istemezven
Hađuñ ğayrı ile üns olmağı ben
503. Olur hağkı unudan ğayra hemdem
Qabül itmez bunu her ki ola ādem
504. Hađuñ ünsinden ol kim ala lezzet
Anuñ ğayrıyla kaçañ kıla soğbet
505. Hemīn var¹⁸⁶ ey Herem şimdengerü sen
Ne beni göresin ne hod seni ben
506. Velikin ey Herem unutmazam ben
Beni sen dağı unutma du'ādan

[15a]

507. Hemān-dem hayrabād itdi vü gitdi
Anuñ şevki beni dīvāne itdi
508. Göneldi Veys hağka vuşlatıyla
Herem yağıla kaldı haşretiyle
- Aşhābdan Rebī' nām kimesne Üveysī
Arayup buldıđdur**
509. Dağı aşhābdan var idi bir er
Rebī' idi adı bir pāk-ı güher
510. Heves kıldı kim ol da Veysi göre
Müşerref ola vü vara huzūra
511. Arayu anı buldı bir arada
Namāz-ı şubđ kıldur mācerāda
512. Didi fāriđ olunca katlanayın

¹⁸⁶ A: hemīndür

- Göreyin nice tutar resm-i âyın
513. Biraz şabr eyledi kıldı namâzı
Hâka 'arz ide başladı niyâzi
514. Didi virdin tamâm itsün göreyin
Biraz vaqtin bu arada tırayın
515. Hele şabr itdi tâ olunca öyle¹⁸⁷
'İbâdet yoluna vardı yolunca
516. Gice olunca ol gün tâ'ât itdi
Yine ol gice ol hâl üzre gitdi
517. Muhaşşal üç gün üç gice tamâmı
Namâz u virdde oldı ihtimâmı
518. Meger dördünci gice bir seher dem
Sükün eyledi ol merd-i mükerrem
519. İmızgandı mübârek gözi bir dem
Yine uyandı ol merd-i mükerrem
520. Didi yâ rab saña şıgırven
Uyur gözden dağı toğ qarından
521. Şıgındım saña gâfletten ilâhî
Uyanıklardan eyle sen kemâhî
522. Niyâzın ol 'azîzün çün işitdi
Rebî' öz nefsine inşâf kıldı¹⁸⁸
523. Didi besdür baña iş bu naşîhat
Bilene bu kadar yiter vaşîyet
524. 'Amel kıлана işbu va'zile pend
Hemîndür âdemî olana hıred-mend¹⁸⁹

[15b]

525. Eyüdüür fikret-i hâm¹⁹⁰ itmeyeyin
Üveysün nuşhını unutmayın¹⁹¹
526. Üveyse virmeyeyin deyü zağmet
Revân oldı Rebî' -i pâkı sîyret
527. Anı görmedi andan soñra kimse

¹⁸⁷ A: olunca öyle¹⁸⁸ A: etdi¹⁸⁹ A: hırsend¹⁹⁰ A: fikr-i hâtır¹⁹¹ A: Azîze zulm ü ibrâm itmeyeyin**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

- Dağı kimse enīs olmadı Veyse¹⁹²
528. Velī Şıffîn h̄arbinde ‘Alī’ nūñ
Beliymiş leşkerinde ol velīnūñ
529. Ol arada şehīd oldu didiler
Şa‘ādetle saīd oldu didiler
530. Şu kim haqq̄a yarar devletlü cāndur
Ol ölmez ‘ömri anuñ cāvidāndur
531. Şehīd olan ğazāvāt fırsatında
Ziyāfetdedür anlar haqq̄ katında
532. Üveys’ūñ haqq̄ bilür kadrin kemāhi
Aña ma‘lūmdurur her resmi rāhi
533. Haqq̄uñ taht-ı kabābında velīler
Ne varsa kendü bilür kendüvi anlar¹⁹³
534. Velīyi h̄āşī Allāh bilür ancak
Ki maḥbūbımı gözler ğayrıden haqq̄

Üveysi’l-Ķaranīnūñ külāhi
‘Arşa çıkdugıdır ta‘zīmen lehū’¹⁹⁴

535. Elā ey ‘andelīb-i ğülşen-i rāz
Yine bir sözle eyle¹⁹⁵ sūza sāz
536. Yiyüp tūfī-i ĳudsī gibi sükker
Kelāmi ehl-i ‘aşkı kıl müsekker¹⁹⁶
537. Olup deryā-yı ma‘nā içre ğavvāş
Düriş ol eşina bol güher-i h̄āş
538. Olana dürri maḳşūdı vire haqq̄
Siyah baht agarup ola yüzüñ aḳ
539. Meded idüp surūş-ı ‘ālem-i ğayb
Kerem kıla kerīmim setr ola ‘ayb
540. Temmevvüc eyleyüp deryā-yı iḥsān
Ma‘ānī gevherini şaça ‘ummān
541. Şahāb-ı luṭf-ı haqq̄ olup güher-bār
Ṭabī‘at baĳına dür ide īsār

¹⁹² A nüshası

¹⁹³ A: birāder

¹⁹⁴ A: Sırr-ı suhen der-vasf-i ehlüllāh

¹⁹⁵ A nüshası

¹⁹⁶ A: mükerrer

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

542. Şafâ sahrası olup murğ-zârî
 Kıla eşvâkile cân murğî zârî

[16a]

543. Keremler kıla u rahm ide rahmân
 İde fazl-ı Hudâ kör ola şeytân
544. İrişüp Bârî luţfiyle Hudānuñ
 Şaçā mevc-ı güher baħr-ı şafānuñ
545. Gül-i rahmet virüp buy-ı ğarîbi
 Terennüm eyleye cân ‘andelîbi
546. Saçup tûṭî-i cân siz deyü süker
 Döke dîl bülbüli berk-i gül-i ter
547. Gel imdi ey süḫandân-ı sebükcân
 Kılalum nazm-ı şahrâsında cevelân
548. Olalum baħr-ı ma ‘na içre ğavvâş
 Ola kim vire Bârî-yi güher-i ḫâş
549. Görelüm kışşamuzı yine neyse
 Gelelüm yine aḫvâl-ı Üveys’e
550. Didi Veysî bilen şadıķ erenler
 Anuñ evsâf-ı ḫaşına irenler
551. Bilenler vaşfın ol cân-ı cihānuñ
 Didiler bu sözi ḫaķında anuñ
552. Olurken ol nevāḫî-i Yemen’de
 Deve güderdi vādî-i Ķaren’de
553. Meger ol ḫâş u maḫbüb-ı ilāhi
 Deve yününden örmüş bir külāhı
554. Örerken ol külāhı bende-i ḫâş
 Oķur her iĝnesi üzre biñ iḫlâş
555. Biñ iḫlâş okuyup her iĝnesine
 Tamām eyledi çün ol pāk sîne
556. Keremden müşterî olup aña ḫaķ
 Aluban ‘arşda aşmış tā mu ‘allaķ
557. Baĝışlamış kulūbı Veyse minnet
 Her iĝnesi içün biñ ‘aşî ümmet
558. Aşılmış şimdi ‘arş-ı ḫaķda ol tāc
 Baĝışlamış nice ‘aşî vü muḫtāc
559. Bu deñlü ‘iz u nāz u rütbet u cāh

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
 and History of Turkish or Turkic
 Volume 4/7 Fall 2009*

- Ki hağ virmiş Üveys'e bārekallāh
560. Hemīn ola velīde mertebeyse
Ki virmiş hażret-i 'izzet tā Üveys'e
561. Zihī merd zihī mağbūl hażret
Zihī Veys-i Karen kān u kerāmet
- [16b]
562. Hemīndür bārekallāh hağka kurbet¹⁹⁷
Velīyullāh'da āsar-ı ğurbet¹⁹⁸
563. Ulusı dīnse tañ mı evliyānuñ
Ki meddāhı Muhammed oldı anuñ
564. Anı kim medħ ide sulţān-ı kevneyn
Muħammed şāh-vār¹⁹⁹-ı kāb-ı kavseyn
565. Ne ħācet anı ayruğ kimse övmek
Yalansız medħe çünkim dendi gerçek
566. Resūlullāh çok medħ itdi anı
Degül ħācet aña meddāh-ı sānī
567. Anuñ kim aşıla 'arşda külāhı
Daħi nice olur ħāş-ı ilāhi
568. Anuñla nola faħr itse küleh düz
Ki faħr-ı evliyādur Veys pīrüz
569. Nola faħr itseler ol şan'atıyla
Ki başda ğötürirler izzetiyle²⁰⁰
570. Nedür tāca bu izzetler zih baħt²⁰¹
Ki başda şehlerüñ başı ana taħt
571. Zihī 'izzet külāh-ı cāvidānı
Ser üzre ğötürür serverler anı
572. 'Aceb mi kılsa bu ħırfet-i tefāħur
Ki bunlaruñ işi başa çıķupdur
573. Bu fenn-i serverdurur şan'atlar üzre
Mu'azzedür kamu ħırfetler üzre
574. Külāhdür ħubbe-i çarħ-ı mu'azzam
Anuñ altında ādem 'ayn-ı 'ālem

¹⁹⁷ A: minnet

¹⁹⁸ A: 'izzet

¹⁹⁹ A: şeh-suvār

²⁰⁰ A nüshası

²⁰¹ A nüshası

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

575. Şular kim âdeme ‘âlem didiler
Külaha kûbbe-i a‘zam didiler
576. Vücûdî âdemuñ başka cihândur
Külâh üstünde anuñ âsimândur
577. Bu fenni kadrla ol hay-i şâni ‘
Kılıbdur eşref-i cümle şenâyi ‘
578. Helâl itmek için kesb ehl-i devlet
Bunı çok şâlihîn idindi şan ‘at
579. Biri sultân-ı vefâdur sâlik-i dîn
Neçe müddet dökübdurur ‘arağçîn
580. Görüp bunı helâl-ı pāk pîşe
El urdı şâlihîn anca bu işe
581. Vefâ-zâde gibi sultân Veys’e
İradet itdi ‘âli şân-ı Veys’e

[17a]

582. Buyurmuşdur kim altı şeyh-i kâmil
Biri²⁰² tekmiñ kıldı hem mükemmel
583. Birisi hazret-i Veysî Karen’dür
Kim o şeyh-i iklîm-i Yemen’dür
584. İkişi zâhir u bātında durdı
Hudâ her birini lutfuyla virdi
585. Anuñ âhır zamânda bir mürîdi
Vefâ-zâde gibi şultân düridi
586. ‘Arağçîn döküben bu merd-i şādık
Üveys’e uydı²⁰³ çü merd-ı muvâfık
587. Helâl itmek için bu²⁰⁴ ‘aşık-ı dîn
Dikübdür dest-i renciyle ‘arağçîn
588. Bu şan ‘at bir mübarek kimyâdur
Ki ba ‘zı işliyenler evliyâdur
589. Gel ey tâlib olan kesb-ı helâle
Yüvibdür durişme cem ‘-i mâle
590. Elinden geldügünce eyle ihsân
Ki ihsânuñ ‘abîdi olur insân

²⁰² A: bizi

²⁰³ A: oldı

²⁰⁴ A: çok

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 4/7 Fall 2009

591. İşi ihsândı Veysü'ñ hemîşe
Sa'adet ehli ihsâna dürişe
592. Kılurdı gice vü gündüz 'ibâdet
Hemîn anı bilürdi resm-ı 'âdet
593. 'Amel kılmak hemîşe kâri idi
'İbâdet beytîniñ mi'mârî idi
594. 'İbâdet birle olup haqka qurbi
Ferâmuş itmişdi ekl ü şürbi
595. Gice gündüz nice şâim idi
Giceler şubh olunca kâim idi
596. Giçirdi nice gün nice gice aç
Degüldi ekl u şurb u hâba muhtâc
597. Hevâ-yı nefsi kaş' itmişdi ger
Gözine gelmez idi sîmle zer
598. Olup bâzâr-ı zerden²⁰⁵ gül-i bî-zâr
Egilse sem şanurdı sîmi her bar
599. Yumuydururdu dünyadan gözünü
Hemîn dîdâr-ı haq idi gözünü
600. Temennâsı cemâl idi hudâdan
Nazar kaş' itmişdi mâ-sivâdan²⁰⁶
601. Dağı bir tâife kim sârbândur²⁰⁷
Kim anlar muqteda-yı kârbândur
602. Deve tumârın iden cümle merdân
Üveys'in sırrıdur ey ehl-i 'irfân

[17b]

603. Deve birle²⁰⁸ koyun güden yabanda
Hudâyıyla muşâhib olur anda
604. Ki bir şeyh-i Şübân-ı râ'î vardur
Muhammed ümmetine râ'î vardur
605. Kerâmâtı anuñ 'âlemde meşhûr
Gelür adı ehadîs içre mezkûr
606. Eger vaşf eylese²⁰⁹ bir kimesne anı

²⁰⁵ A: etrden²⁰⁶ A: macerâdan²⁰⁷ A: sarvandur²⁰⁸ A: ile**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

- Kitâb-ı mustakîl ister beyânı
607. Garaž koyun deve şanmañuz ancak
Velî hâlvette yigdür t̄alib-i hağ
608. Yabanda yalıñuz olsa bir âdem
Olur ekser hağkuñ zikriyle hemdem
609. Pes âdem hoşdır ehl-i hâlvet olmak
Yabânda hağkile hem-şoğbet olmak
610. Üveys'üñ vaşf-ı hâşıydı bu hâlet
Deve güdüp olırdı ehl-i vağdet
611. İşi hağ ile dâim hâlvet idi
Hemîşe ferd ü merd-i vağdet idi
612. Degül zâhir Üveysuñ şeyhi kimdür
Hudâ bilür ol hayy-ı 'alîmdür
613. Üveys'üñ mürşidi hağ hağretîydi
Degül ma'lûm anuñ şeyhi mürîdi
614. **Üveysiler** denür bir t̄aife var
Bular şeyh u mürîd olmazlar ey yâr
615. Bulara hağret-i hağdandır irşâd
Mürîd-i hağ murâdıyla olur şâd
616. Zihî ferhunde kavmi pāk u millet
Ki olurlar feyz-i hağdan bî-vesîlet
617. Dimişdür ba'zı kâmil şeyh u üstâd
Bulara hağret-i Hızr ider irşâd
618. Bularuñ hağ bilür hâlini neyse
Erimez degme kimse sırr-ı Veys'e
619. Anuñ kim Mustafâ meddâhı oldu
Mesîha-veş felek seyyâhı oldu
620. Zihî şâh-ı eren Veysî Karen'dür
Yemen'den çopdı bir dürr-i 'Adendur
621. Anuñ bir²¹⁰ kişi bilmez vaşf-ı hâlin
Hudâ bilür anuñ qadrin kemâlin
- [18a]
622. Bir olmuşdı qatında gencile renc
Gözine gelmez idi qârü vü genc

²⁰⁹ A: eyleye

²¹⁰ A: her

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

623. Cihân mâlıyla mâl-â-mâl olsa
 amusı olup anuñ aña alsa
624. Yedi alak şafa touz yüce ubbe
 Degüldi cümlesi ‘aynîde abbe
625. Ne dînâr idi ‘aynında ne abbe
 Biridi eski kebeyle yeñi cübbe
626. Nice gün aç olurdu²¹¹ mest ü sekrân
 ‘İbâdetle yürirken büht²¹² u ayrân
627. Yol üzre görürdi kim yatur bir altun
 Ayıtdı fitnedür o bunı yatsun
628. Didi kimse bunı düşürmiş ola
 Nazar ılmadı gitdi dogru yola
629. Yidi gün yidi gice yimemişdi
 Ben acıdum ilâhî dimemişdi
630. Didi kim neyleyeyin altuni ben
 Tevekkül ıldı aa geçdi andan
631. Varup bir yirde çün ıldı arârı
 Görür Veys-i aren mabüb-i bâri
632. Getürür bir oyun bir taze kirde
 Anı Veysü’ñ ögünde odı yirde
633. Didi yâ rab nice yiyeyim bunı ben
 Bu ayvân apmış ola kimselerden
634. udâ dil virdi ol oyuna Bârî
 Ayıtdı Veys’e ey mabüb-ı yâri
635. Naşîbüñdir saña gönderdi Rezzâ
 Buyur nüş olsun ey mabüb-ı allâ
636. oyun bunı didi ve âib oldu
 Üveys’üñ şev u ‘aşı âlib oldu
637. Anı bildi kim ol oyun meslekdür
 Didi a virdi pes bunı²¹³ yemekdür
638. Pes el şundi vü bismillâh didi
 Biraz sedd-i rama midarı yidi

²¹¹ A: olup bir kere can

²¹² A: mest

²¹³ A: aslı

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
 and History of Turkish or Turkic
 Volume 4/7 Fall 2009*

639. Çü haḳḳa şükrle kıldı niyâzı
Yine başladı kılmaga namâzı
640. Yine başladı kılmaga²¹⁴ ‘ibâdet
Aña ḥod ol idi evvelde ‘âdet

[18b]

641. Giceden şubḥa dek ta‘ât kılırdı
Anı öz rûḥuna râḥat bilürdi
642. Şu resme haḳıla tutmuşdı ünsi
Ki unutmuşdı cümle cin ü insi
643. Pür idi bâtını ‘aşḳ-ı ḥudâdan
Nazar kaṭ‘ itmişdi mâsivâdan
644. Şu resme tolmuşıdı haḳile ol
Ki bulmazdı diline ḡayrı haḳ yol
645. Haḳıla ünsi şöyle tutmuşıdı
Ki kendü kendüvi unutmuşıdı
646. Ḥudânuñ ḡayrın ile eylemişdür
Ki ne tāmü eger ne cennet u ḥür
647. Unutmuşıdı cümle kârbârı
Hemîn âşḳı haḳkıydı kâr u yârı
648. Biriydi âşḳı haḳkıyla cihândan
Ki nesne añmaz idi cism u cândan
649. Degül mümkin muḥaşşal vaşfi anuñ
Eger vaşf itseler ḥalkı cihânuñ
650. Çün anı medḥ kıldı şâh-ı mürsel
Anı kim medḥ ider inşâf kııl gel
651. Anuñ kim ola meddâḥı Muḥammed
Ḳıyâs et kimdür ol merd-ı mücerred
652. **Şabâyî** anı nice medḥ kılsun
Ya ḳadrin kimse anuñ nice bilsün
653. Anuñ gibiydi kim medḥ itmez ey yâr
Anuñ ḥâlinden olmayan ḥaberdâr
654. Bu zevki bilmez olmayan mezâkı²¹⁵
Ki her²¹⁶ meşreb gerek rindiyle sâḳı

²¹⁴ A: etmege

²¹⁵ A: mülâkı

²¹⁶ A: hem

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

655. Belî zevk ehli için ehl-i 'irfân
Didi *men lem yezük lem ya 'ref* ey cân
656. Düriş kim sen de anlardan olasın
Ki bu zevkiñ şafâsını tıyasın²¹⁷
657. Semâ '-ı vecd-i hâletden haberdâr
Ola mı hiç ırâqdan bağan ey yâr
658. Aña kim hak dururdu zevk u 'irfân
Muhabbet ehli 'ârif olur ey cân
659. Düriş şu ehl-i zevki²¹⁸ gayriden çok
Ki sevdügin eger her kişi artuk

[19a]

660. Muhammed ulu seyyiddür 'âleminüñ
Ki sende şâlihî ol ümmetünüñ
661. Eger fakr ehli kavmi olsalar bed
Fakirem biz diyemiydi Muhammed
662. Fakîre ey ganî ta'n eyleme sen
Resûle olmayasın ta ki düşmen
663. Üveys'ün fakra çün vardı vuşûli
Anı sevdi Hudâ vü hem resûli
664. Düriş derviş sevmege zor işi²¹⁹
Ki sevdügi ile koparda kişi
665. Bu gün her kim seve cânile Veysî
Gerek yarun anuñla ola ünsi
666. Resûlı nice sevse bir Müselmân
Gerek fakr ehlin ile seve ey cân
667. Didi seyyid ne kavmi sevse insân
Hemîn anlardan olur ey Müselmân
668. Fakîre eyleme 'ucb u tekebbür
Katında mâlünü kılma tezekkür
669. Fakîre anmağıl câh u celâlün
Telef olmaya tâ ki mülk ü mâlün
670. Fakîre olsa 'avret dîn eridür
Bularuñ kalbi hakkuñ manzaridür

²¹⁷ A: tıyasın²¹⁸ A: fakrı²¹⁹ A: v. 27a**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

671. Eger faqr ehline ihsân kılasın
Seni sen lâyıq subhân bilesin
672. Düriş ihsân kıl ol şâhib-i câh²²⁰
Nitekim saña ihsân kıldı Allah
673. Ecelden öñ zekâta sa'y kı²²¹ ey yâr²²²
Ki borç eyü güne kıalmaz neg²²³ var
674. Taşadduk kı^l elüñdeyken senüñ mâl
Yumulunca gözüñ özge olur hâl
675. Olursuñ Veys gibi ehl-i tecrîd
Olasın haq katında ehl-i tevhîd
676. Kime kim luftî Bârîniñ ola yâr
Yer u yedürür olmaz mâl aña mâr
677. Şu kim yimez yidürmez hıssat eyler
Nidemdür işi terk-i fırsat eyler
678. Yogise mâluñ eylemege ihsân
Du'a kı^l bari ey merd-i Müselmân
679. Du'â kılmag da ihsân eylemekdür
Mesel hod essehiyyü mâmelekdür
680. Du'âdan ehl-i imâni unutma
Düriş sa'y eyle 'ahdî zâyi' etme

[19b]

681. Ne zâtuñ kim şifâtı ola ihsân
'Abîd olur aña mecmû'-i insân
682. Bu dünyâdan garaž iyilikdür ey yâr
Ki iyilikdür dü'âlemde ne ki var
683. Hudâ rahmetlü itsün ol 'azîze
Kim okuyup du'â hayr ide bize
684. Hudâ ol kıla kılsun fetḥ-i bâbı
Du'â kıla dizene²²⁴ bu kitâbı
685. Kı^lup şefkat Şabâyî pür günâha
Şefâ'at ide yüz tütup ilâha
686. Aña rahmet kıla ḥallâk-ı âlem

²²⁰ A nüshası v. 27b²²¹ A: et var²²³ A: mesel²²⁴ A: yazanı**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

Oğuya fâtiha vallâh u a'lem

687. Yazanı oğuyanı diñleyeni²²⁵
İlahî yarlıga raħmetle anı
688. Cihānda Hağ vire anuñ murādın
Ki aña yazanuñ hayrıyla adın
689. Sevābı çoğ olup bulsun murādın
Oğumuşca Hudānuñ biñ bir adın

²²⁵ A nüshası vr. 28a

KAYNAKÇA

- Agâh Sırrı LEVENT, Türk Edebiyatı Tarihi, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1984.
- Ahmed Bâdî, Riyaz-ı Belde-i Edirne, Edirne Selimiye Ktp., no, 2315, c. II,
- Ahmet Yaşar OCAK, Veysel Karani ve Üveysilik, Dergâh, İstanbul, 1982.
- Aysun SUNGURHAN, Beyânî Tezkiresi, Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1994.
- Bursalı Mehmet Tahir, c.II, s. 278.
- Fatih BAY, Sabâyî-Mevlid (Giriş-transkripsiyonlu Metin-Gramatikal Dizin), Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde 2003.
- Fevziye Abdullah TANSEL, “Uveys Karani Hakkında Notlar ve Türk Edebiyatında Şiirler”, İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi, C. II., İstanbul 1975.
- Franz BABİNGER, Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri, (Çev.) Coşkun Üçok, Ankara.
- Fuat KÖPRÜLÜ, Türk Edebiyatı Tarihi, Akçağ, Ankara, 2003.
- İbn-i Kemal, Tevârih-i Al-i Osman, (Haz. Şerafettin Turan), Ankara, 1957, VII, s. 281-282.
- İsmail ÜNVER, Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri), S. 415-416-417, Ankara 1986.
- Kadir ATLANSOY, Sırât-ı Müstakîm İnceleme-Metin [Pendnâme'nin Manzum Türkçe Çevirisi], Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bursa 1987.
- M. Fatih KÖKSAL, Mecmu'atü'n-Nezâir, (İnceleme-Tenkitli Metin), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2001.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/7 Fall 2009*

Künhü'l-Ahbar, (Haz. Mustafa İsen), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1994, s. 180.

Nail TUMAN, Tuhfe-i Nâîlî, Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri (Haz.) Cemal Kurnaz; Mustafa Tatçı, Bizim Büro Yayınları, Ankara 2001, c.1, s. 541.s. 2288.

Rıfat Osman, Edirne Reh-nüması, Edirne, 1336, s. 104.

Rüstem KAVAKLIK, 15. yüzyıl Şairi Sabayî ve Divançesi, (Transkripsiyonlu Metin-Açıklamalar-Dizin), Danışman: Ömer Zülfe, Marmara Üniversitesi (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2008.

Sehî Bey, Heşt Behişt, (Haz. Günay Kut), Harvard 1978; Süleymaniye Ktp., Ayasofya no. 3544, v.68b

Şemseddin Sâmi, Kâmusu'l- A'lâm, İstanbul 1311, c. IV, s. 2935

Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsıratu'n-Nuzamâ, (Haz. Rıdvan Canım), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 2000

Tezkiretü'ş-Şu'arâ (Haz. İbrahim Kutluk), Ankara, 1978.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 4/7 Fall 2009